राष्ट्रिय 'क' वर्गमा वर्गीकृत

बुटवल टुडे

साझा विचार, ताजा समाचार

राष्ट्रिय दैनिक

राष्ट्रिय संस्करण | वर्ष १४ | अंक ३१६ | शुक्रबार | २ असोज २०८३ | Friday 18 September | 2026 | पृष्ठ: ४ | मूल्य: १० रुपैयाँ | www.butwaltoday.com

आनन्दलोक हास्पिटल
एवं टेस्ट ट्यूब बेबी सेन्टर
डा. आनन्द अग्रवाल (एम. एस. यूरोलॉजिष्ट) गोल्ड मेडलिस्ट
डा. अल्पना अग्रवाल स्त्री एवं प्रसुती रोग विशेषज्ञ
विश्व की नवीनतम तकनीक लेजर एवं लैप्रोस्कोपी द्वारा पत्थरी ट्यूमर एवं अन्य आपरेशन
डा.कनिका पोपली अग्रवाल (स्किन रोग विशेषज्ञ)
एम.बी.बी.एस., एम.डी., एफ. आई.ए.एल., ए.एस.आई (आस्ट्रेलिया)
डर्मेटोलॉजी, लेजर, कास्मेटोलॉजी,
ICU, Neuro & Trauma, टेस्ट ट्यूब बेबी
आई सी एस आई (ICSI), आई यू आई (IUI)
सोनौली रोड, गोरखनाथ, गोरखपुर (भारत)
सम्पर्क – ००९१-६३९०५८७९९७

कोखको कारोबारमा बिचौलियाको जालो

जागेश्वर थारु
बर्दिया, १ असोज।

दुई वर्षअघि बर्दिया राजापुरकी २८ वर्षीया पार्वती सुनारले आफ्नो कोख अरु कसैको सन्तान जन्माउन प्रयोग गर्ने निर्णय गरिन्। आर्थिक आवश्यकता र पारिवारिक परिस्थितिले उनलाई अर्काका लागि गर्भधारण गर्ने बाटो रोज्न बाध्य बनाएको उनको भनाइ छ।

त्यसबेला उनीसँग कसले सम्पर्क गर्‍यो? कति रकममा सहमति भयो? सम्झौता कसरी भयो? गर्भावस्थाका क्रममा स्वास्थ्यको जिम्मेवारी कसले लियो? बच्चा जन्मिएपछि कसको जिम्मा लगाइयो? यी प्रश्नको पूर्ण उत्तर अझै सार्वजनिक रुपमा स्पष्ट हुन सकेको छैन।

पार्वतीको कथा एक्लो घटना हो वा नेपालमा लुकीछिपी चलिरहेको ठूलो सञ्जालको एउटा प्रतिनिधि घटना? अहिले यही प्रश्न महत्वपूर्ण बनेको छ।

बर्दियाकै बारबर्दिया नगरपालिकाकी ३२ वर्षीया सुमिता आचार्य र बाँकेको नेपालगन्ज उपमहानगरपालिकाकी दिलमाया देवकोटाको अनुभवले पनि नेपालमा अरुका लागि गर्भधारण गर्ने अभ्यासबारे प्रश्न उठाएको छ। यी घटनालाई आधार मानेर हेर्दा आर्थिक रुपमा कमजोर महिलाको प्रजनन क्षमतामाथि कसैको व्यावसायिक नियन्त्रण त भइरहेको छैन भन्ने प्रश्नसमेत उठ्छ।

सरोगेसी अर्थात् अरुका लागि गर्भधारण गर्ने विषयलाई केवल सन्तान प्राप्तिको वैकल्पिक माध्यमका रुपमा हेर्दा यसभित्र जोडिएका आर्थिक र सामाजिक पक्ष ओझेलमा पर्न सक्छन्। विशेषगरी आर्थिक रुपमा कमजोर महिलाले पैसाका लागि आफ्नो स्वास्थ्य र शरीरमा पर्ने जोखिम स्वीकार गर्नुपर्ने अवस्था आएको हो भने त्यसको गहिरो अध्ययन आवश्यक हुन्छ।

पार्वती, सुमिता र दिलमायाजस्ता महिलाको अनुभवमा एउटै प्रश्न जोडिन्छ- उनीहरु आफैंले यस्तो निर्णय गरेका हुन् वा कसैले आर्थिक प्रलोभन देखाएर यस्तो प्रक्रियामा पुर्‍याएको हो?

यदि महिलालाई निश्चित रकम दिने आश्वासनमा गर्भधारण गराइएको हो भने रकम कसले दिन्छ? महिलासम्म पैसा कसले पुर्‍याउँछ? सम्झौता कसले गराउँछ? अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थासम्म कसले पुर्‍याउँछ? गर्भावस्थामा स्वास्थ्य खर्च कसले बेहोर्छ? बच्चा जन्मिएपछि कसको जिम्मा लगाइन्छ? महिलालाई सहमति गरिएको सम्पूर्ण रकम दिइन्छ कि दिइँदैन?

यी प्रश्नको उत्तर खोजिए मात्र कोखको प्रयोग व्यक्तिगत निर्णय हो वा त्यसको पछाडि बिचौलियाको सञ्जाल छ भन्ने स्पष्ट हुन सक्छ।

नेपालमा सरोगेसीसम्बन्धी अभ्यासलाई सम्बोधन गर्ने स्पष्ट र छुट्टै कानुनी व्यवस्था लामो समयदेखि बहसको विषय बन्दै आएको छ। अर्कोतर्फ, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण ऐन, २०६४ ले मानिस बेच्ने वा किन्ने कार्यलाई मानव बेचबिखन मानेको छ। शोषण गर्ने उद्देश्यले प्रलोभन, झुक्याइ, जबर्जस्ती, करकाप वा नाजुक अवस्थाको फाइदा उठाएर व्यक्तिलाई नियन्त्रणमा लिने वा एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा लैजाने कार्यलाई पनि ऐनले ओसारपसारको दायरामा राखेको छ।

यसको अर्थ कुनै महिलाले आफ्नो इच्छाले, पर्याप्त जानकारी र सहमतिमा गर्भधारण गरिन् भन्दैमा त्यस्तो प्रत्येक घटनालाई मानव बेचबिखन भन्न मिल्दैन। तर आर्थिक संकटमा रहेकी महिलालाई प्रलोभनमा पार्ने, झुक्याउने, स्वास्थ्य जोखिम लुकाउने, जबर्जस्ती सम्झौता गराउने वा बिचौलियाले महिलालाई नियन्त्रणमा लिने अवस्था देखिएमा त्यसको अनुसन्धान मानव शोषण तथा सम्भावित बेचबिखनको कोणबाट गर्नुपर्ने देखिन्छ।

त्यसैले यहाँ मूल प्रश्न महिलाले आफ्नो कोख प्रयोग गर्न दिइन् कि दिइनन् भन्ने मात्र होइन। प्रश्न हो- त्यो निर्णय कति स्वतन्त्र थियो?

नेपालगन्जमा पनि अरुका लागि बच्चा जन्माउने महिलाहरुको विषय बेलाबखत चर्चामा आउने गरेको स्थानीय तहमा सुनिन्छ। अस्पतालमा बच्चा जन्माएपछि महिलाले बच्चा अरुको जिम्मा लगाएर फर्किने र त्यसलाई धर्मपुत्र वा धर्मपुत्री ग्रहणको प्रक्रियाका रुपमा प्रस्तुत गरिने गरेको दाबीसमेत सुनिन्छ।

यस्ता दाबीमध्ये कुन घटना कानुनी रुपमा भएको हो र कुन घटना अनधिकृत प्रक्रियाबाट भएको हो भन्ने छुट्याउन अनुसन्धान आवश्यक हुन्छ। भेरी अस्पतालसमेत यस्ता घटनाको चर्चामा आएको दाबी गरिएको छ। तर यस्ता घटनाको संख्या, प्रक्रिया र संलग्न व्यक्तिबारे आधिकारिक अनुसन्धान वा तथ्यांक सार्वजनिक नभएकाले तिनलाई स्थापित तथ्यका रुपमा प्रस्तुत गर्नुअघि सम्बन्धित अस्पताल, प्रहरी र अन्य निकायबाट पुष्टि आवश्यक देखिन्छ।

किनकि बच्चा जन्मिएको मात्रै आधारमा त्यसलाई सरोगेसी, धर्मपुत्र ग्रहण वा मानव बेचबिखनमध्ये कुनै एक श्रेणीमा राख्न सकिँदैन। बच्चा जन्माउने महिला, बच्चा लिने परिवार, अस्पताल, बिचौलिया र कानुनी प्रक्रिया सबै पक्षको वास्तविकता बुझ्नुपर्ने हुन्छ।

यो विषयमा अर्को रोचक तर कम चर्चामा आएको पाटो पुरुषको संलग्नता हो। बर्दियाको ठाकुरबाबा नगरपालिका-३ का दानबहादुर सुनारले अरुका लागि गर्भधारण गर्ने महिलासँग सम्बन्धित काममा आफू पनि संलग्न हुँदै आएको अनुभव सुनाएका छन्। उनका अनुसार यस्तो कामका लागि आफू पटक-पटक भारतको दिल्ली जाने गरेका छन्।

सुनारका अनुसार त्यहाँ पुगेपछि लिखित कागज गरिन्छ। गर्भ बसेपछि करिब १० महिनासम्म सम्बन्धित पक्षले स्वास्थ्यलगायत खर्च बेहोर्ने र सम्झौतामा उल्लेख गरिएको रकम उपलब्ध गराएर बिदाइ गर्ने गरिएको उनको भनाइ छ। उनले यस्तो कामबाट आफूले वर्षमा २० देखि २५ लाख रुपैयाँसम्म आम्दानी गर्ने गरेको दाबी गरे।

"म एउटा पात्र मात्र हुँ। मजस्ता महिला र पुरुष कति छन् कति, त्यसको गणना गर्न सकिँदैन," उनले भने, "अरुको थाहा भएन, मेरो त यो पेसा नै बनिसकेको छ।"

सुनारको भनाइले भने अर्को गम्भीर प्रश्न उठाउँछ- नेपालबाट भारतसम्म पुग्ने यस्तो प्रक्रियामा कति नेपाली संलग्न छन्? उनीहरु स्वेच्छाले जान्छन् वा बिचौलियाको माध्यमबाट? त्यहाँ गरिने लिखित सम्झौता कस्तो हुन्छ? सम्झौताको कानुनी हैसियत के हो? र गर्भधारण तथा प्रसूतिको स्वास्थ्य जोखिम कसरी व्यवस्थापन हुन्छ?

यी प्रश्नको उत्तर खोज्न सीमापार आवतजावत, बिचौलिया, रकमको कारोबार र स्वास्थ्य संस्थाको भूमिकासमेत अनुसन्धान गर्नुपर्ने हुन्छ।

सरोगेसीको नाममा हुने सम्भावित शोषण बुझ्न सबैभन्दा महत्वपूर्ण कडी बिचौलिया हुन सक्छन्। महिला आफैं सम्बन्धित व्यक्तिसम्म पुगेकी हुन् वा कसैले उनलाई खोजेर लगेको हो भन्ने तथ्यले घटनाको प्रकृति बदल्न सक्छ।

यदि बिचौलियाले गरिबीमा रहेका महिलालाई निश्चित रकमको प्रलोभन देखाएर गर्भधारणका लागि तयार पार्छ भने त्यसपछि अनुसन्धानको दायरा फराकिलो हुन्छ। महिला कहाँबाट ल्याइन्? कसले अस्पताल पुर्‍यायो? कसले सम्झौता गर्‍यो? रकम कसले उठायो? महिलाले कति रकम पाइन्? बिचौलियाले कति कमाए? बच्चा कसको जिम्मा लगाइयो? यस्ता प्रश्नको उत्तर खोज्नुपर्ने हुन्छ।

अझ नेपालबाट महिलालाई भारत वा अन्य मुलुकमा लगेर यस्तो प्रक्रिया गराइन्छ भने त्यसले सीमापार मानव ओसारपसारको सम्भावनासमेत जोड्न सक्छ। मानव बेचबिखनसम्बन्धी विद्यमान कानुनले नेपालभित्र वा विदेशमा शोषणका उद्देश्यले व्यक्तिलाई प्रलोभन, झुक्याइ, जबर्जस्ती वा नाजुक अवस्थाको फाइदा उठाएर लैजाने अवस्थालाई समेत समेटेको छ।

तर कानुनी निष्कर्ष अनुसन्धान र प्रमाणका आधारमा सम्बन्धित निकायले नै निकाल्नुपर्ने हुन्छ।

मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रणसम्बन्धी कानुन संशोधनको बहस चलिरहेका बेला बर्दियाबाट निर्वाचित प्रतिनिधिसभा सदस्य ठाकुरसिंह थारुले पनि यो विषय संसदमा उठाएका छन्।

संसदमा विषय उठेपछि बर्दियामा चर्चामा आएका घटनाको वास्तविकता खोज्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित सरकारी निकायमाथि थपिएको छ। कोख भाडामा लिने-दिने कार्यलाई कानुनले कसरी सम्बोधन गर्ने? महिलाको शरीरलाई आर्थिक शोषणबाट कसरी जोगाउने? बिचौलियाको भूमिकालाई कसरी नियन्त्रण गर्ने? र शोषणमा परेकी महिलालाई अपराधी नभई पीडितका रुपमा कसरी संरक्षण गर्ने? यी प्रश्नको जवाफ खोज्नुपर्ने अवस्था देखिएको छ।

मानव बेचबिखनसम्बन्धी कानुनले पीडितको पहिचान र गोपनीयताको संरक्षणमा समेत विशेष व्यवस्था गरेको छ। पीडितको स्वीकृतिबिना वास्तविक नाम, तस्वीर वा चरित्रमा प्रतिकूल असर पर्ने विवरण सञ्चारमाध्यममा प्रकाशन गर्न नहुने व्यवस्था ऐनमा छ।

त्यसैले यस्ता विषयमा पत्रकारिताले पनि पीडित महिलाको पहिचान खुल्ने विवरण सार्वजनिक गर्दा विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने देखिन्छ।

सरोगेसीलाई कानुनी रुपमा रोक्ने वा सीमित गर्ने विषय एउटा पक्ष हो। तर आर्थिक अभावमा रहेका महिलाको शरीर र प्रजनन क्षमतालाई बजारले प्रयोग गरिरहेको अवस्था छ भने प्रतिबन्ध मात्र पर्याप्त नहुन सक्छ।

त्यसका लागि बिचौलियाको पहिचान, रकमको स्रोत र प्रवाह, स्वास्थ्य संस्थाको भूमिका, लिखित सम्झौता, गर्भावस्थामा स्वास्थ्य जोखिम, बच्चाको हस्तान्तरण र सीमापार आवतजावतसम्मको अध्ययन आवश्यक हुन्छ।

राजापुरकी पार्वती सुनार, बारबर्दियाकी सुमिता आचार्य र नेपालगन्जकी दिलमाया देवकोटाको अनुभवलाई केवल तीन महिलाको व्यक्तिगत कथाका रुपमा हेरेर विषय टुंग्याउन सकिँदैन। उनीहरुजस्ता अरु कति महिला छन्? उनीहरुले कति रकम पाए? कसले सम्पर्क गर्‍यो? कति महिला भारत वा अन्य मुलुकमा गए? कति स्वास्थ्य संस्थाले यस्तो प्रक्रियामा सेवा दिए? र कति बिचौलिया सक्रिय छन्?

त्यसैले अबको अनुसन्धानको केन्द्रमा महिला स्वयंलाई दोषी बनाउने होइन, उनलाई यस्तो निर्णयसम्म पुर्‍याउने सामाजिक र आर्थिक परिस्थिति तथा त्यसबाट लाभ लिने सम्भावित सञ्जाल हुनुपर्छ। कोख कुनै वस्तु हो कि होइन भन्ने बहससँगै अर्को प्रश्न पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण छ- आर्थिक अभावमा रहेकी महिलाको बाध्यतालाई कसैले बजारमा किनबेचको माध्यम त बनाइरहेको छैन?

राष्ट्रबैंकको स्वायत्ततामाथि प्रहार

काठमाडौं (बुटवल टुडे), १ असोज- नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर, डेपुटी गभर्नर र सञ्चालकको कार्यकाल पाँच वर्षबाट घटाएर तीन वर्ष कायम गर्ने प्रस्तावसहित नेपाल राष्ट्र बैंक (तेस्रो संशोधन) विधेयक, २०८३ अर्थ समितिबाट पारित भएको छ। कार्यसम्पादनका आधारमा थप दुई वर्षका लागि पुनः नियुक्त गर्न सकिने व्यवस्था प्रस्ताव गरिएपछि केन्द्रीय बैंकको स्वायत्तता र नेतृत्वको स्थायित्वबारे बहस सुरु भएको छ।

प्रतिनिधिसभाअन्तर्गतको अर्थ समितिले बुधबार विधेयकमाथिको दफावार छलफल सकेर प्रतिवेदन पारित गरेको हो। समितिका सभापति कृष्णहरि बुढाथोकीका अनुसार केही सदस्यको व्यक्तिगत असहमति रहे पनि प्रतिवेदन पारित गर्दा समितिमा सहमति भएको थियो। तर, केही सांसदले गभर्नरको कार्यकाल घटाउने विषयमा लिखित रुपमै फरक मत दर्ता गराएका छन्।

समितिको प्रस्तावअनुसार अब गभर्नर, डेपुटी गभर्नर र सञ्चालकको प्रारम्भिक कार्यकाल तीन वर्ष हुनेछ। त्यसपछि सरकारले कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका आधारमा थप दुई वर्षका लागि पुनः नियुक्त गर्न सक्नेछ। हाल उनीहरुको कार्यकाल पाँच वर्षको छ।

पूर्वअर्थमन्त्री तथा पूर्वगभर्नर डा. युवराज खतिवडाले गभर्नरको पाँच वर्षे कार्यकाललाई छोट्याएर बाँकी अवधि सरकारको निर्णयमा निर्भर बनाउने व्यवस्था केन्द्रीय बैंकको संस्थागत स्थायित्वका दृष्टिले उपयुक्त नहुने बताएका छन्।

उनका अनुसार गभर्नरले दीर्घकालीन मौद्रिक नीति र वित्तीय स्थायित्वका विषयमा राजनीतिक दबाबभन्दा बाहिर रहेर काम गर्न सक्ने वातावरण आवश्यक हुन्छ। तीन वर्षपछि पुनः नियुक्तिको निर्णय सरकारको हातमा रहने व्यवस्थाले गभर्नरमाथि अप्रत्यक्ष दबाब सिर्जना हुन सक्ने उनको भनाइ छ। "केन्द्रीय बैंक भनेको स्वायत्त संस्था हो र यसले दीर्घकालीन मौद्रिक नीति तर्जुमा गर्नुपर्ने हुन्छ। पाँच वर्षको कार्यकाल कसैको इच्छा वा लहडमा राखिएको होइन," डा. खतिवडाले भनेका छन्।

उनले व्यक्ति छनोटको प्रक्रियालाई बलियो बनाउने र नियुक्त भइसकेपछि पूरा कार्यकाल काम गर्न दिने व्यवस्था नै संस्थागत स्थायित्वका लागि उपयुक्त हुने बताए। जिम्मेवारी पूरा नगरेमा कानुनी व्यवस्थाअनुसार कारबाही गर्न सकिने उनको भनाइ छ।

पूर्वगभर्नर डा. चिरञ्जीवी नेपालले पनि प्रस्तावित व्यवस्थाले राष्ट्र बैंकको स्वायत्ततामाथि प्रश्न उठाउने अवस्था सिर्जना गरेको बताएका छन्। उनले विशेषगरी सरकारलाई बैंकिङ, वित्तीय तथा मौद्रिक विषयमा राष्ट्र बैंकलाई निर्देशन दिन सक्ने अधिकार दिने व्यवस्था कायमै राखिएको अवस्थामा गभर्नरको कार्यकाल छोट्याइनुले थप समस्या निम्त्याउन सक्ने बताए।

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

बृहत्तर लुम्बिनी विकासको पहल

बुटवल (बुटवल टुडे), १ असोज- बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनीलाई केन्द्रमा राखेर बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रको विकास, सम्पदा संरक्षण र पर्यटन प्रवर्द्धनलाई एकीकृत रुपमा अघि बढाउन अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनले साझा कार्यदिशा तय गर्ने भएको छ।

लुम्बिनीमा शुक्रबारदेखि सुरु हुने तीनदिने अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा सम्पदा संरक्षणसँगै पर्यटक व्यवस्थापन, पर्यटन पूर्वाधार तथा सेवा विस्तार र स्थानीय समुदायले पर्यटनबाट लाभ पाउने व्यवस्था मिलाउने विषयमा छलफल हुने भएको हो। सम्मेलनबाट तयार हुने सुझावले विश्व बैंकको सहयोगमा सञ्चालनमा रहेको बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्र विकास परियोजनाको कार्यान्वयनलाई समेत मार्गदर्शन गर्ने आयोजकले जनाएको छ।

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

बुटवल पब्लिकेशन प्रा. लि. द्वारा सञ्चालित
डिजिटल युगको विश्वसनीय आवाज
बुटवल टुडे राष्ट्रिय दैनिक
BUTWALTODAY.COM
बुटवल टुडे ONLINE TV
अब अझ परिस्कृत र सशक्त बन्दै...

प्रधान कार्यालय: बुटवल ६, तिलोत्तमा पथ, रुपन्देही, फोन: ०७१ ५४६६४०, ५४६६४२

समावेशिताको नारा, तर प्रतिनिधित्व अझै कमजोर

सिद्धार्थनगर (बुटवल टुडे), १ असोज – राजनीतिक दलहरुले समावेशिताको कुरा पटक-पटक गरे पनि लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदाय अझै राजनीतिको मूलधारमा आफ्नो ठाउँ खोजिरहेको छ। अवसर, प्रतिनिधित्व र आर्थिक कठिनाइका कारण पछि पारिएको भन्दै अधिकारकर्मीहरुले अब भाषणमा होइन, पार्टीका हरेक तहमा आफ्नो अनिवार्य सहभागिता सुनिश्चित गर्न बिहिबार भैरहवामा भएको छलफलमा सहभागी अधिकारकर्मीहरुले यस्तो बताएका हुन्।

राजनीतिक दलका समिति तथा निर्णय तहमा अनिवार्य प्रतिनिधित्व, संविधानको भावनाअनुसार आरक्षणको व्यवस्था, राजनीतिक दलको महङ्गो संरचनामा सुधार, निर्वाचन खर्चमा राज्यको भूमिका तथा चन्दा र चुनावी खर्चमा पारदर्शिता कायम गर्न माग गरेका थिए। स्याङ्जा स्थायी घर भई विगत २३ वर्षदेखि रुपन्देहीलाई कर्मथलो बनाउँदै आएका लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक अधिकारकर्मी विनोद घिमिरे राजनीतिक दलहरुको समावेशितासम्बन्धी व्यवहारप्रति असन्तुष्ट छन्। उनका अनुसार दलहरुले भाषण र सार्वजनिक कार्यक्रममा समावेशिताको कुरा गरे पनि त्यसलाई पार्टीको संरचना र निर्णय प्रक्रियामा प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न सकेका छैनन्। घिमिरेका अनुसार लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायलाई राजनीतिको मूलधारमा ल्याउने विषयमा अझै पनि बाध्यकारी नीति बन्न सकेको छैन। यही कारण समुदायका व्यक्तिले पार्टीभित्र सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्न खोज्दा समेत उनीहरुको सहभागिता निश्चित हुन नसकेको उनको भनाइ छ।

समावेशिताको कुरा मुखमा मात्रै सीमित हुनुहुँदैन। निर्णय तह, पार्टीका कार्यक्रम र घोषणापत्रमा समेत हाम्रो समुदायको उपस्थिति देखिनुपर्छ। उनका अनुसार महिला तथा दलित समुदायका लागि निश्चित प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गरिएजस्तै लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायका लागि पनि स्पष्ट र बाध्यकारी प्रतिनिधित्वको व्यवस्था आवश्यक छ। अवसर खुला छ भनेर मात्र पुग्दैन, राजनीतिक दलका संरचनामै समुदायको उपस्थिति सुनिश्चित हुने व्यवस्था हुनुपर्ने उनको माग छ।

घिमिरेले देशका ७७ वटै जिल्लामा राजनीतिक दलका समिति तथा हरेक तहमा लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायबाट कम्तीमा एक जनाको अनिवार्य प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नुपर्ने माग गरेका छन्।

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

सम्पादकीय

हिमालमा कम्बल ओढाउने चिन्ता !

स्विट्जरल्याण्डमा तीव्र गतिमा पग्लिरहेका हिमनदी र ताललाई जोगाउन वैज्ञानिकहरूले भेडाको ऊनबाट बनेका कम्बल अर्थात् च्यादर ओढाएको घटना सार्वजनिक भएको छ। वैज्ञानिकहरूले एउटा नयाँ उपायको परिक्षण गरिरहेका छन्। ऊनका कम्बलले हिउँ पग्लिनबाट रोक्न सक्छ कि सक्दैन ? त्यो भोलिको दिनमा स्पष्ट होला। सवाल नेपालको पनि त्यही अवस्था आउने हो कि भन्ने चिन्ताको हो। नेपालका हिमाल अत्याधिक तापमान वृद्धिका कारण कालो पहाडमा परिणत हुने चिन्ता बढिरहेको बेला स्वीट्जरल्याण्डको यो उपाय प्रभावकारी भयो भने यहाँ पनि हिमालमा कम्बल ओढाउने अवस्था नआउला भन्न सकिदैन। पछिल्लोसमय हिउँले ढाकिएका हिमालको रूपमै परिवर्तन आउँदै गएको छ। विगतको वर्षपनि चिसो मौसम सुरु हुँदा पनि हिउँ नपर्दा यो वर्ष गर्मीयाम तराईका लागि निकै चुनौतिको वर्ष रहयो। बढ्दो गर्मीका कारण हिउँ पग्लिएर हिमाली क्षेत्र झन्नै उजाड बन्ने जोखिम देखिएको छ। त्यसो त तापमानमा वृद्धि विश्वव्यापी समस्या हो। स्वीट्जरल्याण्ड जस्तो देशमा त हिमाललाई कम्बल ओढाउने युक्ति खोजिएको छ। समयमै हिमाल सुरक्षामा ध्यान नदिए नेपालको अवस्था के होला ? चिन्ताको कुरा छ। नेपाललाई यसले झन्नै छिटो प्रभावित गर्ने देखिएको छ। पछिल्ला तथ्यांहरूका अनुसार वैज्ञानिक अध्ययनले हिमालय क्षेत्रबाट हिउँ तीव्ररूपमा पग्लिरहेको देखाएको छ। यो अनपेक्षित परिघटनाका लागि जलवायु परिवर्तन एक प्रमुख कारण मानिएको छ। केही दिनअघि मात्रै सार्वजनिक गरिएको एक अध्ययनले संसारको सबैभन्दा अग्लो स्थानमा रहेको हिमनदी तीव्रगतिमा पग्लिरहेको देखाएको छ। सो अध्ययन अनुसार सगरमाथाको सबैभन्दा अग्लो भागमा रहेको साउथ कोल ग्लेसियरको मोटाइ गएको २५ वर्षमा १८० फिट अर्थात ५४ मिटरले घटेको छ। हिमनदीमा रहेको हिउँको थुप्रोमा भएको क्षयीकरणका कारण त्यसभित्र रहेको कालो हिउँमा सूर्यको किरण पुग्दा यसको पग्लने क्षमता तीव्रता आएको अनुसन्धानमा संलग्न वैज्ञानिकहरूले जनाएका छन्। निश्चितरूपमा विश्व तापमान वृद्धिको असर नेपालको हिमाली क्षेत्रमा पर्न थालेको छ। जाडो याममा पनि हिउँ नपर्दा हिमालको स्वरुप नै बिग्रिने अवस्था आएको छ। यसले नेपालको पर्यटन क्षेत्रमा समेत असर पर्ने देखिएको छ।

विश्वमै चुनौतिको रूपमा देखिएको जलवायु परिवर्तनले सिर्जित मौसमका कारण विश्वका कतिपय स्थानमा अत्यधिक हिमपात र वर्षा हुने गरेको छ भने कतै आँधीबेहरीले प्रभावित गरेको छ। मंगलबार मात्रै अमेरिकामा आएको आँधीबेहरीले त्यहाँको जनजीवनमा प्रत्यक्ष असर परेको छ। ब्राजिलमा आएको बाढी र पहिरोका कारण त्यहाँका जनजीवनमा समेत ठूलो असर परेको छ। पाकिस्तानले गएको वर्षायाममा कति पीडा र क्षति बेहोर्‍यो त्यो हामी सबैले जानकारी पाएकै विषय हो। नेपालको भोटेकोशी बाढीको घटना विश्वकै लागि त्रासदीको रूप हो। अब जाडो याम सुरु हुन लागेको छ। हिमाली क्षेत्रमा ग्लेसियर पग्लिएर त्यस्तो कुनै अनिष्ट नहोस्। जेहोस वैज्ञानिकहरूले नेपालको भोटेकोशी बाढीको विपत्तीको कारण, रोकथाम र समाधानको विषयमा विहंगम अध्ययन गरिरहेका छन्। अब नेपालमा भोटेकोशी बाढीको विद्रुप रूप कहिल्यै देख्नु नपरोस्। तर, त्यसका लागि अहिलेदेखि नै पूर्व तयारीको काममा ध्यान दिनु जरुरी छ। विश्व तापमानमा भैरहेको वृद्धिले जलवायु, समुन्द्र सतह तथा पृथ्वीमा रहेका समग्र जीवनलाई प्रभावित गर्ने निश्चित छ। हिमनदी तटीय क्षेत्रका बासिन्दा बाढी, पहिरो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपसँग जुध्नुपर्ने स्थिति सिर्जना भएको छ। यो नेपालका लागि ठूलो समस्या बन्दै गएको छ। तसर्थ नेपालले हिमाल जोगाउने विषयमा अब कुनै कसर बाँकी नराखोस्। हिमाल सुरक्षित भएमात्रै हामी सुरक्षित हुनेछौं। अब नेपालको हिमालमा स्वीट्जरल्याण्डमा जस्तै कम्बल ओढाउने दिन नआओस्।

अर्जुन दृष्टि कसरी बन्यो ?

उत्तरकुमार पराजुली

कुरा महाभारतकालीन हस्तिनापुरको हो। गुरु द्रोणाचार्यको नेतृत्वमा राजदरबारमा गुरुकुल चलेको थियो। कुलगुरु कृपाचार्य र द्रोणाचार्यले राजकुमार राजकुमारीहरूलाई पठनपाठन गर्थे। द्रोणाचार्यले युद्धकलाको बारेमा अभ्यास गराउनुहुन्थ्यो। गुरुले पढाउँदा उच्च एकाग्रताका साथ सिक्ने शिष्यमध्ये अर्जुनको नाम अगाडि आउँथ्यो। निशाना साध्ने काममा अर्जुनको दृष्टि यति तीक्ष्ण थियो कि उनले ताकेको निशाना सितिमिति ठिको जाँदैनथ्यो। उनको यही क्षमताबाट नै अर्जुन दृष्टि भन्ने उक्ति नै बन्यो। तर यसका लागि अर्जुनको मेहनत र लगाव कस्तो थियो ? आउनोस् यस बारेमा कुरा बुझौँ। गुरुले दिएको अभ्यास अर्थात् गृहकार्य अर्जुनले निकै मेहनतका साथ गर्ने गर्थे। एकदिन अर्जुनलाई लाग्यो- अहिले मैले दायाँ हातले ताँदो चलाइरहेको छु। कुनैदिन मेरो दायाँ हातको बुढी औंला र चोर औंला विरामी होलान्। अनि त्यो बेला म आफू शक्तिशाली भैकन पनि अशक्त जस्तै बन्नुपर्ने स्थिति होला! यही कुरा सोचेर अर्जुनले दुवै हातले धनुष चलाउने अभ्यास गरे। अनि त अविराम रुपले दुवै हातले ५००-५०० बाण हान्न सक्ने भए। कसैले सङ्केतसम्म नदिई आफै यसरी आफ्नो अभ्यासलाई तिखार्न सक्ने प्रत्युत्पन्न मतिका व्यक्ति थिए अर्जुन।

अर्जुन मननमै रुम्थे, गुरुले सिकाउनु त मार्गदर्शन मात्रै हो। अभ्यास साधना त शिष्य आफैले गर्नुपर्छ। सबै सिकाइ प्रक्रिया दिनमा हुन्थ्यो। त्यसैले दिनको उज्यालोमा लक्ष्य अर्थात् निशाना हेर्नका लागि कुनै समस्या थिएन। अर्जुनलाई लाग्यो कि कुनै अवस्था यस्तो आउला, अँध्यारोमा पनि लड्नुपर्ला! अनि कुनै बेला यस्तो अवस्था आउला अगाडि, पछाडि, दायाँ, बायाँ लगायत प्रहार गर्नुपर्ला, अनुमानका भरमा पनि बाण चलाउनुपर्ला। यो सोचले अर्जुनलाई निकै उद्वेलित तुल्यायो। अर्जुन निकै सोचमग्न बने।

साँझको खाना खाएर अरू सबै विश्रामतिर लाग्थे। अर्जुनचाहिँ धनुषबाण लिएर एकान्ततिर लाग्थे। पहिले अँध्यारोमा निशाना साध्ने अभ्यास गरे। जब यस कुरामा अभ्यस्त भए अनि त्यही निशाना साधन गर्ने काम पछाडिबाट बाण हानेर गर्न लागे। अर्थात् निशानालाई हेर्दै नहेरी। एक दिन मध्यरातमा अचानक गुरु द्रोणाचार्यको निद्रा खुल्यो। त्यसै बेला ट्वाक ट्वाक ट्वाक आवाज एकनासले गुरुको कानमा परिरह्यो। यो मध्यरातमा कुनै सुरक्षासम्बन्धी समस्या त होइन ? गुरुलाई चासो पर्‍यो। अनि बिस्तारै आवाजलाई पछ्याउँदै जाँदा निस्पट्ट अँध्यारोमा अर्जुनलाई देखे। अनि अचम्म पर्दै गुरु द्रोणाचार्यले अर्जुनलाई सोधे- बाबु अर्जुन! यो अँध्यारो अनि मध्यरातमा तिमी के गरिरहेका छौ ?

अर्जुनले विनित हुँदै भने- क्षमा पाउँ गुरुदेव! म बाणको निशाना साध्ने अभ्यासमा छु।

द्रोणाचार्य- तिमीलाई निशाना साध्न समस्या भए जस्तो त देखिदैन। अनि यो रातीमा ? म अलि अलमलिएँ नि।

अर्जुन- गुरुदेव! आज हामी दिउँसोमा मात्र युद्धकलाको अभ्यास गरिरहेका छौं। के भन्न सकिन्छ, भोलिका दिनमा रातमा पनि गर्ने अवस्था आओस्।

द्रोणाचार्य- अनि ?

अर्जुन- अनि गुरुदेव! आज हामी आफ्नो अगाडि मात्रै निशाना साध्ने अभ्यास गरिरहेका छौं। तर के भन्न सकिन्छ र कुनै बेला शत्रुका घेरामा परेर अगाडि, पछाडि, दायाँ, बायाँ एकै साथ प्रहार गर्न पर्‍यो भने ?

द्रोणाचार्य- के तिमीले अँध्यारोमा र पछाडि पनि निशाना लगाउने अभ्यास गरिरहेका छौ ?

अर्जुन- हजुर गुरुदेव।

द्रोणाचार्य- के मलाई देखाउन सक्छौ ?

अर्जुन- आज्ञा शिरोपर गुरुदेव!

द्रोणाचार्य-(निशाना लगाउने लक्ष्य तय गर्दै) लौ लक्ष्य भेदन गर त।

निशानाको एक छिन्ना पर गुरुदेव द्रोणाचार्य टक्क उभिएर निशाना साध्न भनेका थिए। निशाना एक छिना यताउता हुँदा गुरु हत्या जस्तो जघन्य अपराधको जोखिम छ। तर अर्जुनले श्रद्धेय गुरुको स्मरण गर्दै पालैपालो दुवै हातले धनुष चलाएर लक्ष्य भेदन गरे। यो अद्भुत कला देखेर गुरु द्रोणाचार्यले प्यारो शिष्य अर्जुनलाई अङ्कमाल गर्दै भने- बाबु अर्जुन! तिमीले त दुवै हातले पो धनुष चलाउने रहेछौ!

अर्जुन- हजुर गुरुदेव!

द्रोणाचार्य- यस्तो त मैले कहिल्यै पनि सिकाइनँ।

अर्जुन- गुरुदेव! हजुरले जब चक्रव्यूह रचना र त्यसको भेदन अनि फर्केर आउँदाको जोखिमका कुरा आज्ञा भएको थियो नि! त्यसै बेला नै अव्यक्त रूपमा व्यक्त गर्नुभएको थियो। किनकि गुरुदेवका तीन प्रकारका भाषा हुन्छन्। मनको भाषा, आँखाको भाषा र बोलीको भाषा। यो थियो गुरुदेवको मनको भाषा।

द्रोणाचार्य- आहा धन्य धन्य! यसलाई केही व्याख्या गर्न सक्छौ ?

अर्जुन- जो आज्ञा गुरुदेव! त्यस बेला हजुरले भन्नुभएको थियो कि लगातार ५०० बाण हानिसकेपछि केही फरक चाल चल्नुपर्छ। यो चालले हातलाई क्षणभरको विश्राम मिल्छ। यसै बेला मैले बुझें यदि मैले अर्को हातलाई पनि उत्तिकै तालिम दिएँ भने त यो विश्राम लिने समस्या नै नरहने भयो।

द्रोणाचार्य- क्याबात बाबु! अनि यो रातको अभ्यास कति बेरसम्म गर्ने गरेका छौ नि ?

अर्जुन- हजुर गुरुदेव! कहिले ओँटेको लक्ष्य चाँडै पूरा हुन्छ र चाँडै सुत्न जान्छु। कहिलेकाहीँ त छ्याङ्गै उज्यालो पनि हुने गर्छ।

द्रोणाचार्य- मेरो प्रिय शिष्य अर्जुन! मैले आजदेखि तिमीलाई थप दुईवटा नाम दिएँ। एउटा सव्यसाची र अर्को गुडाकेश।

अर्जुन- गुरुदेव! मलाई यी दुवै नामको अर्थ बुझ्न गाह्रो भयो।

द्रोणाचार्य- बाबु अर्जुन! तिम्रो हृदयको गन्तव्य हेर्न र गुरु आइहाल्छ नि! दुवै हातले धनुष चलाउनेको अर्थ हो सव्यसाची। यसको अर्थ हो देब्रे हातले पनि ताँदो चलाउने, ताँदो चढाउने पनि। अनि निद्राजितको अर्थ हो गुडाकेश।

अखण्डानन्द बोधाय शिष्य हृताप हारिणे।
सच्चिदानन्द रूपाय तस्मै श्री गुरवे नमः।। भन्दै अर्जुन गुरुका चरणमा परे।

द्रोणाचार्य- (अर्जुनलाई उठाउँदै) बाबु अर्जुन! मैले तिमीलाई यो मध्यरातमा के गर्दैछौ अर्जुन ? भन्दा किन क्षमा पाउँ भनेका थियौ नि ?

मन्द मुस्कानसित अर्जुन भन्छन्- गुरुदेव! हाम्रो गुरुकुलमा दश घडी रात बितेपछि सुत्नुपर्ने नियम छ। यही नियम तोडिएका कारण मैले हजुरसित क्षमा याचना गरेको हुँ गुरुदेव!

तब गुरु द्रोणाचार्य भन्छन्- बाबु अर्जुन! विद्यार्थी तथा साधकका साधनाका लागि विद्यालय तथा गुरुकुलको नियम कहिल्यै बाधक हुँदैन। साधक कालजयी हुन्छ। त्यस्ता औंलामा गन्ने साधकले त काललाई पनि खुम्च्याउने तन्काउने गर्न सक्छन्।

अर्जुन- गुरुदेव! क्षमा पाउँ। मैले त यो प्रसङ्ग पनि पटक्कै बुझिनँ।

द्रोणाचार्य- अर्जुन बाबु! सूर्य नारायण उदाउनु अस्ताउनुले सामान्य जीवको समय मापनको विधि जनाउँछ। तर अन्तर हृदयमा सूर्य नारायण उदाएका योगी साधक, सङ्कल्पवृत्तिका व्यक्तिका लागि समय खुम्चिने फैलिने गर्छ।

अर्जुन- गुरुदेव! म त दुर्बोधको गर्तमा गाडिएँ। समय खुम्चिने र फैलिने भन्ने कुरा त अझै बुझिनँ।

द्रोणाचार्य- बाबु! मैले बुझाउने गरी भनेकै छैन। अब ध्यान दिएर सुन। वास्तवमा मान्छेको परम आयु सरदर शय सवाशय वर्षको हो। त्यसैले आशीर्वचनमा पश्येम शरद शतं जीवेम शरद शतं... भन्ने गरिन्छ। ग्रामीण क्षेत्रका पाका पुरानाले बीसासय आयु होस् भन्छन्। उनीहरूले वेदले भनेकोमा पनि बीस वर्ष थपेर एक सय बीस वर्षको आयु होउस् भन्छन्।

अर्जुन- अनि यति हजार वर्ष तपस्या यति हजार वर्ष राज्य गरेको मानिएको हुन्छ। त्यसको अर्थ के भयो त गुरुदेव ?

द्रोणाचार्य- त्यही त कुरा गर्दै छु। एक जना सामान्य मान्छेले गर्न सक्ने कामलाई एकाइ मानी एक सशक्त कर्मयोगीको कामलाई समयमा रूपान्तरण गर्दा यस्तो अस्वाभाविक देखिन्छ। वास्तवमा जीवन कर्मले नाप्नुपर्छ। सूर्योदय सूर्यास्त गनेर होइन। कुनै कर्मयोगीले प्रतिदिन १० जना सामान्य मान्छेले जति काम गर्छ भने उसको एक वर्षको जीवन नै १० वर्षको भयो। कर्मयोगीले समयलाई यसरी नै काबुमा लिन्छन्। समयलाई खुम्च्याएको भयो कि भएन ?

अर्जुन- धन्य छ गुरुदेव! हजुरले दिएका नाम थाम्ने सामर्थ्य ममा आओस्। श्रद्धेय गुरुदेवबाट यही आशीर्वादको आशा राख्छु।

द्रोणाचार्य- बाबु अर्जुन! नामका हिसाबले मान्छे ४ किसिमका हुन्छन्। पहिलो गुमनामवाला। यस्ताखालका व्यक्तिले जन्मदा दिएको नाम पनि मेटाएर गुमनाम हुन्छन्। दोस्रो प्रकारकाले दिएको नाम थामेर जीवन चलाउँछन्। यी नाम थाम्नेवाला मध्यम खालका हुन्। तेस्रो नाम चम्काएर जीवन चलाउनेवाला हुन्छन्। यी उत्तम खालका व्यक्ति मानिन्छन्। चौथो प्रकारका आफ्नो कर्मयोगले नाम कमाउने हुन्छन्। जसरी धन कमाउने व्यक्तिसँग धेरै धन हुन्छ त्यसै गरी नाम कमाउने व्यक्तिसँग धेरै नाम हुन्छन्। यस्ता व्यक्तिलाई समाजका सर्वोत्कृष्ट व्यक्ति मानिन्छ। लौ त समय धेरै बितिसक्यो। म आफ्नो शयन कक्षतिर लागेँ।

अर्जुन- गुरुदेवका यस्तै आशिष बर्सिरहून्। शुभरात्री।

अर्जुनले जसरी गुरुको मनको कुरा बुझेर आफू अभ्यासमा लागेर नाम कमाउने स्तरका व्यक्ति बने हामी पनि त्यस्तै लगनशील कर्मशील बनौं र समाज तथा देशलाई ऐश्वर्यशाली बनाऔं। यो सन्दर्भ विद्यालयमा रूपान्तरण हुन सके कति जाती हुन्थ्यो होला।

राष्ट्रबैंकको...

राष्ट्रबैंक ऐनको दफा १०६ (ग) मा नेपाल सरकारले बैंकलाई बैंकिङ, वित्तीय तथा मौद्रिक विषयमा निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था छ। समितिबाट पारित प्रतिवेदनमा उक्त व्यवस्था यथावत् राखिएको छ।

डा. नेपालका अनुसार केन्द्रीय बैंक र सरकारको भूमिका फरक हुने भएकाले मौद्रिक तथा वित्तीय नीतिमा संस्थागत सन्तुलन आवश्यक हुन्छ। सरकारको प्राथमिकता विकास, बजेट कार्यान्वयन र सार्वजनिक खर्चसँग जोडिने भए पनि राष्ट्र बैंकको प्रमुख जिम्मेवारी मूल्यवृद्धि नियन्त्रण, वित्तीय स्थायित्व र बैंकिङ प्रणालीको नियमन तथा सुपरिवेक्षण हो।

उनले गभर्नरको कार्यकाल छोट्याएर पुनः नियुक्तिको अधिकार सरकारमा राख्दा नेतृत्वले आफ्नो बाँकी कार्यकाल सुरक्षित गर्न सरकारसँग सम्बन्ध सुधार्नुपर्ने अवस्था आउन सक्ने दाबी गरेका छन्।

यद्यपि अर्थ समितिका सभापति कुडाबोकीले कार्यकालसम्बन्धी संशोधनलाई राष्ट्र बैंकको जवाफदेहिता र कार्यसम्पादनसँग जोडिएको व्यवस्था भएको बताएका छन्। समितिले गरेका संशोधनले राष्ट्र बैंकलाई काम र भूमिकामा स्वतन्त्र बनाउँदै सरकारप्रति थप जिम्मेवार बनाउने उनको दाबी छ।

समितिको निर्णयमा सांसदहरूबीच भने मतभेद देखिएको छ। सांसद डा. पुष्पराज कँडेल र परशुराम तामाङलगायतले गभर्नरको कार्यकाल घटाउने विषयमा लिखित असहमति जनाएका छन्।

डा. कँडेलले आफू भोटेकोशी बाढी प्रभावित क्षेत्रको अवलोकनमा रहेकाले निर्णय भएको दिन समितिको बैठकमा उपस्थित हुन नसकेको बताउँदै बैठकमा उपस्थित भएको भए पनि तीन वर्षे कार्यकाल र थप दुई वर्ष पुनः नियुक्तिको व्यवस्थामा आफ्नो सहमति नहुने बताएका छन्।

"अहिले पनि मेरो अडान त्यही हो, यो विषयमा म लिखित रुपमै फरक मतमा छु," उनले भनेका छन्।

समितिले राष्ट्र बैंकका पदाधिकारीको कार्यकालबाहेक नियुक्ति र नियमनसम्बन्धी व्यवस्थामा पनि परिवर्तन प्रस्ताव गरेको छ। स्वतन्त्र सञ्चालक सदस्यमा कम्तीमा एक जना महिला अनिवार्य नियुक्त गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाका पदाधिकारीबाट अवकाश भएको दुई वर्षसम्म त्यस्ता व्यक्ति राष्ट्र बैंकको सञ्चालक बन्न नपाउने व्यवस्था प्रस्ताव गरिएको छ। प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको हकमा पनि अवकाशपछि दुई वर्षको विश्राम अवधि राखिएको छ। त्यस्तै, वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ०.५ प्रतिशतभन्दा बढी सेयर स्वामित्व भएको व्यक्ति राष्ट्र बैंकको सञ्चालक सदस्य बन्न अयोग्य हुने व्यवस्था गरिएको छ।

समितिले मौद्रिक नीति सार्वजनिक गर्ने समयसमेत कानुनमै तोक्ने प्रस्ताव गरेको छ। अब प्रत्येक वर्ष साउन १ गतेभित्र मौद्रिक नीति निर्माण, घोषणा तथा प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था प्रस्ताव गरिएको छ।

त्यसैगरी नागरिक लगानी कोष, कर्मचारी सञ्चय कोष र सामाजिक सुरक्षा कोषलाई राष्ट्र बैंकको नियमन तथा सुपरिवेक्षणको दायरामा ल्याउने व्यवस्था पनि विधेयकमा समेटिएको छ। यसले राष्ट्र बैंकको नियमन तथा सुपरिवेक्षणको क्षेत्र विस्तार गर्नेछ।

समितिबाट पारित प्रतिवेदन अब प्रतिनिधिसभामा पेस हुनेछ। प्रतिनिधिसभाबाट पारित भएपछि राष्ट्रिय सभामा जानेछ र दुवै सदनबाट पारित भएपछि मात्रै प्रमाणीकरणका लागि राष्ट्रपतिसमक्ष पठाइनेछ। त्यसैले समितिबाट पारित व्यवस्था अहिले नै लागू भएको भने होइन। संघीय संसद्को विधेयक अभिलेखमा पनि विधेयक हाल समितिको चरणमा रहेको देखिन्छ।

गभर्नरको कार्यकाल घटाउने प्रस्तावले भने राष्ट्र बैंकको स्वायत्तता, मौद्रिक नीतिको निरन्तरता र सरकार तथा केन्द्रीय बैंकबीचको सम्बन्धबारे बहसलाई थप चर्काएको छ। समितिले यसलाई कार्यसम्पादन र जवाफदेहितासँग जोडेको छ भने आलोचकहरूले सरकारको पुनः नियुक्ति अधिकारसँग जोडिएको कार्यकालले केन्द्रीय बैंकको नेतृत्वमाथि दबाब बढाउन सक्ने तर्क गरेका छन्।

बृहत्तर...

नेपाल सरकार, युनेस्को, लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय र विश्व बैंकको संयुक्त आयोजनामा हुने सम्मेलनमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गरी १५० भन्दा बढी विज्ञ तथा प्रतिनिधि प्रत्यक्ष सहभागी हुनेछन्। त्यस्तै एक सयभन्दा बढीले अनलाइन माध्यमबाट सहभागिता जनाउने कार्यक्रम रहेको छ।

युनेस्कोकी संस्कृति क्षेत्र प्रमुख नभा बस्न्यात थापाका अनुसार सम्मेलनको मुख्य उद्देश्य बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रको विकासलाई सम्पदा संरक्षणसँग सन्तुलित गर्दै स्थानीय समुदायको आर्थिक लाभसँग जोड्ने कार्ययोजना तयार गर्नु हो। सम्मेलनमा विभिन्न मुलुकका ऐतिहासिक सम्पदा क्षेत्रको व्यवस्थापनका अनुभवसमेत आदानप्रदान गरिनेछ।

उनले भनिन्, "सम्पदा संरक्षण, आगन्तुक व्यवस्थापन, दिगो पर्यटन र स्थानीय लाभ साझेदारीका विषयलाई तथ्यमा आधारित ढङ्गले अघि बढाउने गरी सम्मेलनबाट कार्यान्वयनयोग्य प्राथमिकता तय गरिनेछ।"

बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रमा लुम्बिनीबाहेक प्राचीन कपिलवस्तुसँग सम्बन्धित तिलौराकोट, देवदह, रामग्रामलगायतका महत्वपूर्ण पुरातात्विक तथा धार्मिक स्थल छन्। यी क्षेत्रलाई छुट्टाछुट्टै गन्तव्यका रुपमा भन्दा एउटै सम्पदा तथा पर्यटन क्षेत्रका रुपमा विकास गर्ने अवधारणाअनुसार सम्मेलन आयोजना गरिएको हो।

विश्व बैंकका अनुसार बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्र विकास परियोजनाले पर्यटन पूर्वाधार र सेवा सुधारसँगै आगन्तुकको बसाइ अवधि र खर्च बढाउने, स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने तथा सम्पदामैत्री पर्यटन विकास गर्ने लक्ष्य राखेको छ। परियोजनाले लुम्बिनी, तिलौराकोट, रामग्राम र देवदहलाई प्रमुख क्षेत्रका रुपमा समेटेको छ।

लुम्बिनी विकास कोषका निमित्त सदस्य सचिव ज्ञानिन राईले सम्मेलनबाट प्राप्त सुझावलाई बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रको विकाससँग जोडेर कार्यान्वयनमा लैजाने बताए। उनका अनुसार सम्मेलनमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका प्रतिनिधिसँगै बौद्ध धर्मगुरु, सम्पदाविद्, पर्यटनविद्, विकास साझेदार र स्थानीय समुदायका प्रतिनिधिको सहभागिता रहनेछ।

सम्मेलनमा पूर्ण सत्र र प्राविधिक प्रस्तुतीकरणका साथै बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रका महत्वपूर्ण स्थलको स्थलगत अवलोकनसमेत गरिनेछ। सम्मेलन असोज २ देखि ४ गतेसम्म लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयमा सञ्चालन हुनेछ। सम्मेलनको उद्घाटन संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री खड्ग राज पौडेलले गर्ने कार्यक्रम रहेको छ।

युनेस्कोले लुम्बिनीलाई सन् १९९७ मा विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत गरेको हो। बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रलाई जीवित धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाका रुपमा संरक्षण गर्दै पर्यटन र स्थानीय विकाससँग जोड्ने विषयलाई सम्मेलनले प्राथमिकतामा राखेको छ।

समावेशिताको...

उनका अनुसार यस्तो व्यवस्था भए मात्र समुदायको आवाज पार्टीभित्र र राज्यको नीति निर्माण प्रक्रियासम्म प्रभावकारी रुपमा पुग्न सक्नेछ।

राजनीतिक दलका नेताहरूसँग अधिकार र समावेशिताका विषयमा पहल गर्दा समेत अपेक्षित सहयोग नपाएको थिमिरेको अनुभव छ। कतिपय अवस्थामा आफूहरूले उठाएका विषयलाई गम्भीर रुपमा लिनुको सट्टा 'अध्ययन गरेर आउनुस्' जस्ता जवाफ पाउने गरेको उनले बताए। उनका अनुसार राजनीतिक दलहरूले पछाडि पारिएका समुदायका व्यक्तिलाई स्थापित गर्न आफ्ना संरचनाका ढोका खुला राख्न आवश्यक छ। पुरानो पुस्ताका नेताहरूले आफूले हासिल गरेको राजनीतिक ज्ञान र अनुभव नयाँ पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्न सके सीमान्तकृत समुदायका युवाहरूलाई राजनीतिमा आउन थप सहज हुने उनको भनाइ छ। लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायको राजनीतिक सहभागितामा नीतिगत अवरोधसँगै आर्थिक पक्ष पनि ठूलो चुनौतीका रुपमा रहेको पूर्व संविधान सभा सदस्य एवं अधिकारकर्मी सुनिल बाबु पन्त बताउँछन्।

पन्तका अनुसार राजनीतिक दलको सदस्य बन्नेदेखि महाधिवेशन प्रतिनिधि, जिल्ला समिति हुँदै केन्द्रीय तहमा पुगनसम्म विभिन्न प्रकारका खर्च लाग्ने भएकाले आर्थिक रुपमा कमजोर समुदायका व्यक्तिका लागि राजनीति महङ्गो बन्दै गएको छ। "राजनीतिमा आउन चाहने व्यक्तिसँग विचार र क्षमता भएर मात्र पुग्दैन, अहिले आर्थिक स्रोत पनि आवश्यक पर्ने अवस्था छ। आर्थिक रुपमा कमजोर समुदायका लागि यो ठूलो चुनौती हो," पन्तको धारणा छ। उनका अनुसार राजनीतिक दलहरूले सीमान्तकृत समुदायलाई समावेश गर्न बाध्यकारी व्यवस्था नगरेसम्म उनीहरूको सहभागिता दलको इच्छामा निर्भर रहनेछ। अवसर पाए सहभागिता जनाउनेभन्दा पनि संरचनामै प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नुपर्ने उनको जोड छ।

पन्तले संविधानको धारा ४२ ले परिकल्पना गरेको सामाजिक न्याय र समावेशिताको भावनाअनुसार लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायका लागि राजनीतिक दलको विधान र सम्बन्धित कानुनमै आरक्षणको व्यवस्था गर्नुपर्ने माग गरेका छन्। उनका अनुसार राज्यका विभिन्न संरचनामा पछाडि पारिएका समुदायको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्ने विषयलाई केवल राजनीतिक दलको इच्छामा छाड्नुभन्दा कानुनी तथा नीतिगत रुपमा स्पष्ट पार्न आवश्यक छ। पन्तले नेपालको राजनीतिक संरचनामा बढ्दो आर्थिक प्रभावका कारण सीमान्तकृत समुदायका व्यक्तिहरूलाई राजनीतिमा टिक्न र अगाडि बढ्न कठिन भइरहेको बताए।

उनले राजनीतिमा 'दलाल पुँजीवाद'को प्रभाव रहेको उल्लेख गर्दै आर्थिक पहुँच भएका व्यक्तिहरूको प्रभाव बढ्दा निष्ठावान् तथा आर्थिक रुपमा कमजोर व्यक्तिहरू पछाडि पर्ने अवस्था देखिएको बताए। उनका अनुसार राजनीतिलाई सबै वर्ग र समुदायका लागि समान रुपमा पहुँचयोग्य बनाउन निर्वाचन प्रणाली र राजनीतिक वित्तसम्बन्धी व्यवस्थामा समेत सुधार आवश्यक छ। यसका लागि राज्यले नै निर्वाचन खर्च व्यहोर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने पन्तको सुझाव छ।

उनले जर्मनीलगायतका देशमा रहेका राजनीतिक तथा निर्वाचन वित्तसम्बन्धी अभ्यासबाट सिकेर नेपालमा पनि चुनावी खर्चलाई पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउन सकिने बताए।राज्यले निर्वाचन खर्च व्यहोर्ने व्यवस्था भएमा उम्मेदवार तथा दलहरू आर्थिक रुपमा शक्तिशाली व्यक्ति वा समूहमा निर्भर हुनुपर्ने अवस्था कम हुने र आर्थिक अवस्था कमजोर भएका योग्य व्यक्तिले समेत प्रतिस्पर्धा गर्ने अवसर पाउने उनको भनाइ छ।राजनीतिक दलको आर्थिक स्रोत र निर्वाचनमा हुने खर्चलाई पारदर्शी बनाउनु पनि उत्तिकै आवश्यक रहेको पन्त बताउँछन्।

उनका अनुसार राजनीतिक दलहरूले प्राप्त गर्ने चन्दा, सहयोग तथा निर्वाचनका क्रममा हुने खर्चको विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन हुनुपर्छ। राजनीतिक दलको आर्थिक गतिविधि पारदर्शी भएमा नागरिकले पनि दलको आर्थिक स्रोत र खर्चबारे जानकारी पाउन सक्ने उनको भनाइ छ। पन्तले राजनीतिक सहभागितालाई केवल निर्वाचनका बेला उम्मेदवारी दिने विषयका रुपमा मात्र हेर्न नहुने बताए। पार्टी सदस्यता, स्थानीय तहका समिति, जिल्ला तथा प्रदेश संरचना, केन्द्रीय समिति र निर्णय प्रक्रियामा समेत सीमान्तकृत समुदायको अर्थपूर्ण सहभागिता हुनुपर्ने उनको धारणा छ।लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायका अधिकारकर्मीहरूले राजनीतिक दललाई जवाफदेही बनाउन सञ्चारमाध्यमको भूमिका पनि महत्वपूर्ण हुने बताएका छन्।

सन्धिखर्क नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सन्धिखर्क, अर्घाखाँची
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

सिलबन्दी दरभाउपत्र आव्हान सम्बन्धी सूचना ।

दोश्रो पटक प्रकाशित मितिः २०८३/०६/०२

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ नगरपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८३ अनुसार नगर क्षेत्रभित्र जडीबुटी, कबाडी र जीवजन्तु कर सङ्कलन, बिक्री तथा निकासी र नगर क्षेत्र भित्र उत्पादन भई डिभिजन वन कार्यालयको छुट पुर्जिको आधारमा निकासी हुने (सल्ला खयर र अन्य कु काठ समेतको आ.व २०८३/८४ को लागि ठेक्का बन्दोवस्त गर्नु पर्ने भएकोले आय सङ्कलनको ठेक्का कवोल गर्न इच्छुक व्यक्ति वा फर्महरुबाट आवश्यक कागजात सङ्लग्न राखी तपसिल बमोजिमको सर्तहरुको अधिनमा रही रितपूर्वकको सिलबन्दी दरभाउपत्र खरिद तथा पेस गर्नु हुन सम्बन्धित सबैमा अनुरोध गरिन्छ।

१. सिलबन्दी दरभाउपत्र सम्बन्धी फर्महरुको लागि आ.व.२०८३/८४ सम्म मान्य भएको फर्म, संस्था वा कम्पनी दर्ताको प्रमाण पत्र, व्यवसाय दर्ताको इजाजत र मू.अ. करमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र तथा आ.व.२०८१/८२ सम्मको कर चुक्ता प्रमाणपत्र तथा व्यक्तीको लागि नागरिकता तथा पान नम्बर प्रमाण पत्रका प्रमाणित प्रतिलिपिहरु संलग्न राखी इच्छुक दरभाउपत्रदाताले लिखित निवेदन दिई यस कार्यालयको सन्धिखर्क स्थित राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक हि.नं. ३०५०१००३०१०१०००२ खातामा रु १०००।-को नगद जम्मा गरेको सक्कल भौचर वा नगदी रसिद सहित मिति २०८३/६/८ गते यस कार्यालयबाट कार्यालय समय भित्र खरिद गर्न सकिने छ।
२. खरिद भएको दरभाउपत्र फारामहरुमा उल्लेख भएका भर्नुपर्ने सबै विवरणहरु प्रष्टसँग लेखि मिति २०८३/६/९ गते दिनको १२:०० बजेसम्म यस कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ।दर्ता भएका दरभाउपत्रहरु उपस्थित दरभाउपत्रदाता एवं प्रतिनिधिहरुको रोहवरमा यसै कार्यालयमा मिति २०८३/६/९ गते दिनको १:०० बजे खोलिनेछ।
३. सिलबन्दी दरभाउपत्र फाराम साथ धरौटी वापतको रकम यस कार्यालयको सन्धिखर्क स्थित राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक ३०५०१००३०३०००००२ खातामा नगद जम्मा गरेको सक्कल भौचर वा यस कार्यालयको नाममा जारी भएको विडवण्ड दरभाउपत्रमा कवोल अंकको ५ प्रतिशतले हुन आउने रकम वरवरको दाखिला गर्ने अन्तिम मितिले ७५ दिन म्याद भएको बैंक ग्यारेन्टी (बिडवण्ड) को सक्कल प्रति पेस गर्नुपर्नेछ।
४. सिलबन्दी दरभाउपत्र खरिद गर्ने/दर्ता गर्ने अन्तिम दिन सार्वजनिक बिदा परेमा सो को भोलिपल्ट वा बिदापछि कार्यालय खुलेको दिन हुनेछ।
५. यसमा उल्लेखित सर्तहरु यसै बमोजिम र उल्लेख नभएका शर्तहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।साथै दरभाउपत्र स्वीकृत गर्ने, नगर्ने, आंशिक स्वीकृत गर्ने वा रद्द गर्ने सबै अधिकार यस कार्यालयमा सुरक्षित रहनेछ। न्युनतम अङ्क भन्दा घटी कवोल गरेको, म्याद नाघेको, रित नपुगेको वा सर्त राखी पेस गरेको दरभाउपत्र उपर कुनै कारवाही हुने छैन।
६. थप जानकारीको लागि http://sandhikharkamun.gov.np. मा वा कार्यालय समय भित्र राजश्व शाखामा सम्पर्क गर्न सकिनेछ। (सम्पर्क नम्बर ९८५७०२९५९९)
७. ठेक्का नं., विवरण र आधार मुल्य रकमको विवरण तपसिल बमोजिम छ।

तपसिल

ठेक्का नं.	विवरण	आधार मुल्य (मुल्य अभिवृद्धि कर बाहेक)
आय ठेक्का नं राजश्व १/२०८३/८४ (Re)	नगर क्षेत्रभित्र जडीबुटी, कबाडी र जीवजन्तु कर संकलन, बिक्री तथा निकासी र नगर क्षेत्र भित्र उत्पादन भई डिभिजन वन कार्यालयको छुट पुर्जीको आधारमा निकासी हुने (सल्ला, खयर र अन्य कु काठ) समेत	१५,००,०००/- (पन्ध्र लाख)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बीमा जागरण कार्यक्रम

अर्घाखाँची (बुटवल टुडे) १ असोज - अर्घाखाँचीको सन्धिखर्क नगरपालिका-८, किमडाढामा बीमा जागरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको नवौं वार्षिक उत्सवको अवसरमा त्रिहिवार लाली गुराँस महिला विकास बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका सदस्यहरु बिच भएको बीमा जागरण कार्यक्रममा बीमाको महत्व, आवश्यकता तथा कर्जा सुरक्षण बीमा सम्बन्धी जानकारी दिइएको थियो।

सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडकी अर्घाखाँची शाखा प्रमुख मिना बस्यालले बीमाको अवधारणा, बीमाबाट प्राप्त हुने सुरक्षा तथा जीवनमा आइपर्ने जोखिम व्यवस्थापनमा बीमाको भूमिकाबारे जानकारी गराइन्। उनले बीमा भविष्यमा आइपर्न सक्ने आर्थिक जोखिम न्यूनीकरण गर्ने महत्वपूर्ण माध्यम भएको बताउँदै बीमासम्बन्धी सचेतना आवश्यक रहेकोमा जोड दिइन्।

कार्यक्रममा बीमा जागरणसँगै मृत्युदावी भुक्तानी समेत गरिएको थियो। लाली गुराँस महिला सहकारी संस्था मार्फत कमला खत्रीले ४ सय ५० रुपैयाँमा कर्जा सुरक्षण म्यादी जीवन बीमा गरेकी थिइन्। उनका श्रीमान् गोपाल खत्रीको मृत्यु भएपछि बीमा कम्पनीले कर्जा सुरक्षण म्यादी जीवन बीमाबापत १ लाख १० हजार रुपैयाँ सहकारी संस्थालाई प्रदान गरेको हो।

बीमा कम्पनीबाट प्राप्त उक्त रकम कर्जा सुरक्षणअन्तर्गतको दाबी भुक्तानीका रुपमा सहकारीलाई हस्तान्तरण गरिएको जनाइएको छ। कर्जा लिने सदस्यको मृत्यु हुँदा परिवार तथा सहकारी माथि पर्न सक्ने आर्थिक भार कम गर्न कर्जा सुरक्षण म्यादी जीवन बीमाले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने यस घटनाले देखाएको छ।

सहकारीमार्फत सञ्चालन हुने कर्जा सुरक्षण बीमाले ऋणी सदस्यको मृत्युका कारण बाँकी कर्जा भुक्तानीमा उत्पन्न हुन सक्ने समस्या न्यूनीकरण गर्न सहयोग पुर्‍याउँछ। यसले एकातर्फ सहकारीको कर्जा असुली प्रक्रियालाई सहज बनाउने र अर्कोतर्फ ऋणी सदस्यका परिवारलाई आर्थिक जोखिमबाट राहत प्रदान गर्ने उद्देश्य रहेको छ।

केन्द्रिय सदस्यमा काँग्रेस नेता कण्डेल

नवलपरासी (बुटवल टुडे) १ असोज- नेपाली काँग्रेसको विशेष महाधिवेसनले केन्द्रिय सदस्य गुमाउन पुगेका नवलपरासीका नेता तथा पुर्व गृहराज्यमन्त्री देवेन्द्रराज कण्डेललाई पार्टीले पुनः केन्द्रिय सदस्य कै मान्यता प्रदान गरे पछि उनी निकटका नेता कार्यकर्ता उत्साही भएका छन्। कण्डेल केन्द्रिय सदस्य गुमाउन पर्दा उनको प्रतिनिधि सभा सदस्यको निर्वाचन २०८२ मा टिकट समेत गुमाउन पर्दा उनी निकटका नेता कार्यकर्ता निरुत्साही भए पनि अहिले पार्टीको पछिल्लो निर्णयले उत्साही बनाएको हो। विगत वर्ष देखी नै पार्टीमै संघर्षरत नेता कण्डेलको शक्ति क्षिण बन्दा केही कार्यकर्तामा नैराश्यता मात्रै नभई कतिपयले गुट परिवर्तन गर्ने मनस्थितीमा पुगेका थिए,भने केहीले गुट परिवर्तन समेत गरि सकेको अवस्था छ। तर अहिले पार्टीले देश र परिस्थिती हेरेर जुन निर्णय गरेको छ,त्यो स्वागत योग्य मान्नु पर्ने कण्डेल निकटका नेता राजेन्द्र सहानीले बताए। अहिले पार्टीको पछिल्लो निर्णयले हामी उत्साही भएका छौ,अब पार्टी कार्यकर्ता माझ आफ्नो विचार र धारणा प्रष्टसँग राखेर अगाडी बढ्ने उनले सुनाए। नैराश्यता अहिले उत्साहमा बदलिएको छ, उनले भने, राजनीतिमा उतार चढाव हुन्छ,आशा र प्रतिक्षामै हामी बसेका थियौ।

अब केन्द्रिय सदस्य कण्डेलको निर्देशन अनुसार नै पार्टीका गतिविधि र कार्यक्रममा उत्साह पुर्ण सहभागिता हुने उनले बताएका थिए। पार्टी सभापति गगन कुमार थापाद्वारा नै हस्ताक्षरित पत्रमा देवेन्द्रराज कण्डेललाई सम्बोधन गरि पत्र प्राप्त भएको सुनाउँदै नेता सहानीले भने, यो पत्र सार्वजनिक हुदा नै कार्यकर्ता माझ उत्साह थपिएको छ।

लुम्बिनी प्रदेश नवलपरासी (ब.सु.प.) जिल्ला, रामग्राम नगरपालिका वडा नं. १५ मा काठ वा स्टिलका फर्निचर उत्पादन गर्नको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (आइ.ई.ई.) प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(सुचना प्रकाशित मिति २०८३/०६/०२)

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	सिया फोम एण्ड फर्निचर ईण्डष्ट्रिज (प्रा) लि. रामग्राम-१५, सुक्रौली, नवलपरासी (ब.सु.प) सम्पर्क व्यक्तिः मान चौधरी (९८५७०५२४८८)
प्रस्तावको व्यहोरा	प्रस्तावको उद्धेश्यः काठ वा स्टिलका सोफा, दराज, पलङ्ग, झ्याल, ढोका, टेबल, कुर्ची, लकर, क्याविनेट, रेलिङ्ग, मोडलर किचेन प्यानल, बुक सेल्फ, स्टिल फ्रेम, स्टिल पाइप आदी उत्पादन गर्ने उद्योग रहने स्थानः रामग्राम न.पा., वडा नं.-१५ कित्ता नं. २२०,२२३,२५५,२५६,२५७,२५८,२६०,२६१,२६२,२६७, २६९,२७०,५२१,५९४,५९५ कुल क्षेत्रफलः ११८१६.६ वर्ग मिटर लगानीः रु १०,००,००,०००/-
प्रभाव पर्ने स्थान	रामग्राम नगरपालिका वडा नं. १५

माथि उल्लेखित प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन गर्ने क्रममा यस क्षेत्रको भौतिक, जैविक, रसायनिक, साँस्कृतिक र आर्थिक तथा सामाजिक पक्षहरुमा पर्ने प्रभाव यकिन गर्न नगरपालिका तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति तथा संघ संस्थाको लिखित रायसुझाव लिन वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ बमोजिम सूचना प्रकाशित गरिएकोले, यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिनभित्र निम्न ठेगानामा आईपुग्ने गरी रायसुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

राय सुझाव पठाउने ठेगाना

प्रस्तावको नाम र ठेगाना	सिया फोम एण्ड फर्निचर ईण्डष्ट्रिज (प्रा) लि. रामग्राम-१५, सुक्रौली, नवलपरासी (ब.सु.प) श्री शिव सागर केवट समेत ६ जना सम्पर्क नं.: ९८५७०५२४८८ (मान चौधरी) रामग्राम न.पा. वडा नं. १५ को कार्यालय
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	लुम्बिनी एग्रो इन्भाएरमेन्ट ल्याब प्रा. लि. सुनवल-१२ भुमही, नेपाल फोन नं.- ९८४७०१७३३४/९८६०६३३८१३ Email: lumbiniagrolab@gmail.com

निक्षेप रकम उपर हकदावी गर्न आउने ३५ दिने सूचना

श्री रुद्र प्रसाद शर्माको नाती, श्री रुक्मागत शर्माको छोरा, श्री रुद्र प्रसाद शर्मा लुम्बिनी प्रदेश, कपिलवस्तु जिल्ला, बुद्धभुमी नगरपालिका, वार्ड नं.०२ बस्ने श्री रुद्र प्रसाद शर्माले यस बुटवल शाखामा पेन्सन खाता नं. १९११५२४१४०५७१५ र जितपुर शाखामा रिकरिङ खाता न ४६०३५२४२२००४९७ संचालन गर्दै आउनु भएकोमा मिती २०८३/०४/१३ मा निज खातावाला श्री रुद्र प्रसाद शर्माको निधन भएकोले सोही व्यहोरा उल्लेख गरी उपरोक्त खातामा रहेको रकम पाउँ भनी निज मृतककी छोरी नाता पर्ने श्री रेम कला पौडेलले मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र र नाता प्रमाणित प्रमाणपत्र **लगायतका** अन्य आवश्यक कागजात सहित यस बैंक समक्ष निवेदन दिनु भएकोले यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धि ऐन २०७३ को दफा १११ बमोजिम निज मृतक श्री, रुद्र प्रसाद शर्मा को नाममा यस शाखामा रहेको निक्षेप मौज्दातको भुक्तानी दावीकर्तालाई दिन नपर्ने कुनै कारण भए वा अन्य कुनै व्यक्तिको हकदावी छ भने यो सुचना प्रथम पटक प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैंतीस) दिनभित्र आफ्नो स-प्रमाण दाबी गर्न यस बैंकको बुटवल शाखामा आउनुहोला। अन्यथा उल्लेखित म्यादभित्र कोही कसैको दावी पर्न नआएमा माग बमोजिम उपरोक्त खाताको **रकम** भुक्तानी हुने र सोका लागि बैंक जिम्मेवार नहुने बेहोरा समेत जानकारी गराईन्छ। पछि कुनै उजुर बाजुरलाई बैंकले मान्यता नदिने समेत सूचित गरिन्छ।

नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेड
NEPAL SBI BANK LTD.

बुटवल शाखा, बुटवल ८, रुपन्देही
फोन नम्बर: ०७१-५३६७३०
फ्याक्स: ०७१-५३६७२९

Invitation for Bids
Krishnanagar Municipality
Office Of Municipal Executive
Krishnanagar Kapilvastu
Lumbini Province, Nepal

INVITATION FOR BIDS

Invitation for Bids No: KNM/NCB/GOODS/EDUCATION-01/2083/084
Date of Publication: 2083/06/02 (September 18, 2026)

1. **Krishnanagar Municipality, Krishnanagar Municipality-02, Kapilvastu** invites Sealed Bids (Hard Copy) from eligible bidders for following works:

S. N.	Contract ID	Work Descriptions & Site	Est. Amount (Without VAT & Contingencies) NRs.	Bid Security Amount (NRs.)	Bid Validity Period/Bid Security Validity Period	Bid Document Fee (NRs.)
1	KNM/NCB/GOODS/ EDUCATION-01/2083/084	Procurement of Supply and Delivery of Sanitary pad	17,96,347.00	45,000.00	90 Days/120 Days	3000.00

2. Information to deposit the cost of Bidding Document & Bid Security in the bank:

Office Name	Krishnanagar Municipality, Makwanpur	Contract No.: 9857085111	Pre-bid meeting	Last date of Submission	Opening
Name of Bank	Nepal Bank Ltd	All	2083/06/13 Time: 10:00 A.M.	2083/06/23 Time: 12:00 NOON.	2083/06/23 Time: 13:00 P.M.
Rajaswa khata No.	01403000001001000001				
Rajaswa shirshak No.:	14229				
Office code No.:	80549402				

3. Under the Single Stage, Single Envelope Procedure, Bidders are required to submit mandatory documents and price bid in one Sealed Envelope as per the provision of ITB 18 of the Bidding Document.
4. A complete set of Bidding Documents may be purchased from the office **Krishnanagar Municipality, Krishnanagar Municipality-02, Kapilvastu** by eligible Bidders on the submission of a written application, along with the copy of company/firm registration certificate, and upon payment of a non-refundable fee of **NRs.3000.00 till 2083/06/22 during office hours.**
5. Sealed bids must be submitted to the office **Krishnanagar Municipality, Krishnanagar Municipality-02, Kapilvastu** by hand/courier on or before **12:00** NOON on **2083/06/23.** Bids received after this deadline will be rejected
6. If the last date of purchasing and or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid and bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.
7. Bidders must submit Bid Security along with the Bid as mandatory document.
8. Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Bidding Documents at the office Of **Krishnanagar Municipality, Krishnanagar Municipality-02, Kapilvastu, Munkrishnanagar@gmail.com, Telephone No: 076-520147 and facsimile numbers:9857085111.**

Chief Administrative Officer

लुम्बिनी प्रदेश, पाल्पा जिल्ला, रामपुर नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र बहने कालीगण्डकी तथा यसको सहायक नदीबाट दिगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा जस्ता नदिजन्य पदार्थ उत्खनन तथा सङ्कलन कार्यका लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन तयारीको सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(सूचना प्रकाशित मितिः २०८३/०६/०२)

प्रस्तावक द्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	• नामः रामपुर नगरपालिका • ठेगानाः बेफाड, रामपुर, पाल्पा, लुम्बिनी प्रदेश • ईमेलः info@rampurmun.gov.np वेबसाईटः https://rampurmun.gov.np/ • फोन नं.: ०७५-४००१४५
प्रस्तावको व्यहोरा	• कार्यान्वयन हुने स्थान रामपुर नगरपालिका वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, ८ र १० • उत्खनन हुने नदी : कालीगण्डकी नदी तथा यसका सहायक खोलाहरू
प्रभाव पर्न सक्ने जिल्ला/न.पा.	• पाल्पा जिल्ला/ रामपुर नगरपालिका

माथि उल्लेखित प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी प्रतिवेदन तयारी गर्ने क्रममा यस क्षेत्रको प्राकृतिक भौतिक पक्ष, जैविक पक्ष, रसायनिक पक्ष, सामाजिक पक्ष, सांस्कृतिक पक्ष र आर्थिक पक्षहरूमा पर्ने प्रभाव यकिन गर्न रामपुर नगरपालिका तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिनको लागि यो सार्वजनिक सूचना जारी गरीएको छ। यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र सूचना टाँस भएको निकाय वा रामपुर नगरपालिकामा वा निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगानाहरू:

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	• नामः रामपुर नगरपालिका ठेगानाः बेफाड, रामपुर, पाल्पा, लुम्बिनी प्रदेश • ईमेलः info@rampurmun.gov.np, फोन नं.: ०७५-४००१४५
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	नामः नेपाल सेन्टर फर ईन्भारोमेन्टल रिसर्च प्रा.लि ठेगानाः च्यासल, ललितपुर ईमेलः nepalcer@gmail.com, फोन नं : ९८४३१४०८६५

लुम्बिनी प्रदेश, दाङ जिल्ला, लमही नगरपाललका वडा नं. ३ मा कार्यान्वयन गरिने श्री प्रभुनाथ एग्रो रिसर्च सेन्टर प्रा. लि. को जैविक तथा रासार्लनक मल उत्पादन उद्योग संचालनको लागी प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि सार्वजनिक सूचना

(सूचना प्रकाशित मितिः २०८३/०६/०२)

लुम्बिनी प्रदेश, दाङ जिल्ला, रामग्राम नगरपालिका वडा नं. ०३ मा निम्न बमोजिम प्रस्ताव कार्यन्वयन गर्न लागिएको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगान	श्री प्रभुनाथ एग्रो रिसर्च सेन्टर प्रा. लि. लमही न.पा. वडा नं.- ०३ नवलपरासी (ब. सु. प.), लुम्बिनी प्रदेश
प्रस्तावको व्यहोरा	कार्यन्वयन हुने स्थान : लमही न.पा. वडा नं.- ०३ कत्ता नं. सोनपुर ५ ख ७१, सोनपुर ५ ख ७२ जम्मा क्षेत्रफल : २८०३.३१ वर्ग मिटर प्रस्तावकको उद्धेश्य : जैविक तथा रासायनिक मल उत्पादन गर्ने (२२० टन प्रति वर्ष बराबरको उत्पादन) लगानी : रु १,६४,९९,३२७/-
प्रभाव पर्ने स्थान	लमही नगरपालिका, वडा. नं. ०३

माथि उल्लेखित प्रस्तावको वातावरणिय अध्ययन सम्बन्धि प्रतिवेदन तैयारी गर्ने क्रममा सो क्षेत्रहरुको भौतिक तथा रासायनिक प्रणाली, जैविक प्रणाली, सामाजिक प्रणाली, संस्कृतिक प्रणाली र आर्थिक प्रणालि बीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न लमही नगरपाललका वडा नं. ०३ को कार्यालय तथा विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ दिन भित्र निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगान	प्रभुनाथ एग्रो रिसर्च सेन्टर प्रा लि. लमही नगरपाललका, वडा नं ३, टिकुलिगढ, दाङ भिष्म जंग चौधरी, सम्पर्क नं.. ९८५७८०५०५० इमेलः prabhunathagro@gmail.com
	लमही नगरपाललका, वडा नं ३ को कार्यालय
प्रभाव पर्ने स्थान	नाम : लुम्बिनी एग्रो इन्भाएरमेन्ट ल्याव प्रा.लि. ठेगाना : सुनवल-१२, नवलपरासी (ब.सु.प.) फोनः ९८४७०१७३३४/९८६०६३३८१३ ईमेलः lumbiniagrolab@gmail.com

पञ्चरत्न क्रसर उद्योग प्रा. लि. उद्योगको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

मिति २०८० आषाढ ११ गते पहिलो पटक प्रकाशित गरिएको सूचनामा प्राविधिक कारणवश केही शब्दहरु छुट्न गएकोले, उक्त सूचनामा देहाय बमोजिमका शब्दहरु थप/सच्याई यो सूचना पुनः भुलसुधार गरिएको छ।

(सूचना प्रकाशित मितिः २०८३/०६/०१)

लुम्बिनी प्रदेश कपिलवस्तु जिल्ला, विजयनगर गाँउपालीका ६, खुरुहुरिया मा पञ्चरत्न क्रसर उद्योग प्रा. लि. द्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	नामः पञ्चरत्न क्रसर उद्योग प्रा. लि. ठेगानाः विजयनगर गाँउपालीका ६ खुरुहुरिया कपिलवस्तु जिल्ला कित्ता नं. ६५, २०४, ३४३, ३४८, ४५१, ४५२, ४८८, ४८९, ४९२, ४९३, ४९४, ४९५ ई-मेलः pancharatnacrusher2079@gmail.com फोन नं. ९८५७०५५२७६
प्रस्तावको व्यहोरा	प्रस्तावित उद्योगले वार्षिक ९६,००० मे. ट. बालुवा, १८,००० मे. ट. गिट्टी र ६,००० मे. ट. स्टोन डस्ट उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापना गर्ने।
प्रभाव पर्न सक्ने जिल्ला / न.पा./गा.पा.	कपिलवस्तु जिल्ला, विजयनगर गाउँपालिका-६ खुरुहुरिया

माथि उल्लेखित प्रस्तावको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तयारी गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक भौतिक प्रणाली, जैविक प्रणाली, सामाजिक प्रणाली, सांस्कृतिक प्रणाली र आर्थिक प्रणाली बिच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको गाँउपालिका तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकोले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले सात (७) दिनभित्र निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगाना:

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना:	नामः पञ्चरत्न क्रसर उद्योग प्रा. लि. ठेगानाः विजयनगर गाँउपालीका ६ खुरुहुरिया कपिलवस्तु जिल्ला ई-मेलः pancharatnacrusher2079@gmail.com फोन नं. ९८५१४०२३१६
सम्बन्धित विभागको नाम र ठेगाना:	नामः प्रविधि तथा वातावरण शाखा उद्योग विभाग ठेगानाः त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ, नेपाल ई-मेलः info@doind.gov.np फोन नं.: ०१-४२६१२०३
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	नामः ग्रिन डिसिजन्स कन्सल्टिङ प्रा. लि. ठेगानाः महादेवस्थान ३, पानीपोखरि काठमाडौं ई-मेलः greendecisionsconsulting@gmail.com फोन नं. ९८४३२८३६०५

लुम्बिनी प्रदेशमा दुई दिन संविधान दिवस मनाइदै

लमही (बुटवल टुडे), १ असोज- लुम्बिनी प्रदेश सरकारले संविधान दिवस तथा राष्ट्रिय दिवस, २०८३ विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गरी मनाउने भएको छ। प्रदेश सरकारले असोज २ र ३ गते सरसफाइ, राष्ट्रिय झण्डा सजावट तथा दीप प्रज्वलनलगायतका कार्यक्रम गर्ने निर्णय गरेको हो।

मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्यको अध्यक्षतामा बिहीबार बसेको बैठकले संविधान दिवस तथा राष्ट्रिय दिवस मनाउन मुख्यमन्त्रीको अध्यक्षतामा मूल समारोह समिति समेत गठन गरेको छ। बैठकले असोज २ गते प्रदेशस्थित सबै सरकारी निकायले सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेको छ। प्रदेश राजधानी परिसरको सरसफाइको समन्वय आन्तरिक मामिला, कानुन, उद्योग तथा यातायात मन्त्रालयले गर्नेछ।

सोही दिन प्रदेशस्थित सरकारी निकायमा निर्धारित आकारका राष्ट्रिय झण्डा मर्यादापूर्वक राखी कार्यालय सजाउने र साँझ दीप प्रज्वलन गर्ने कार्यक्रम तय गरिएको छ। प्रदेशवासीलाई पनि आ–आफ्नो घरमा दीप प्रज्वलन गर्न अनुरोध गर्ने निर्णय भएको छ।

असोज ३ गते पनि सरकारी निकायमा राष्ट्रिय झण्डा राख्ने, कार्यालय सजाउने र साँझ दीप प्रज्वलन गरिनेछ। जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयले जिल्लामा आयोजना गरिएको संविधान दिवससम्बन्धी कार्यक्रममा अनिवार्य सहभागिता जनाउने व्यवस्था मिलाउने निर्णय बैठकले गरेको छ। प्रदेश सरकारले संविधान दिवसलाई राष्ट्रिय एकता, संविधानप्रतिको सम्मान र नागरिक सहभागितासहित मनाउन थालेको हो।

बाढीपीडितलाई गुल्मेली समाज जापानको सहयोग

गुल्मी (बुटवल टुडे), १ असोज-रसुवामा बाढीपहिरोबाट प्रभावित परिवारको राहतका लागि जापानमा रहेका गुल्मेलीले ६ लाख रुपैयाँ सहयोग गरेका छन्। गुल्मेली समाज जापानको पहलमा संकलित उक्त रकम बिहीबार प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषमा जम्मा गरिएको समाजका अध्यक्ष कृष्ण पोखरेल बाबुले जानकारी दिएका छन्।

जापानमा रहेका नेपालीहरूको साझा संस्था गुल्मेली समाज जापानको केन्द्रीय कार्यालयको संयोजन तथा विभिन्न संघसंस्थाको सहकार्यमा आयोजित च्यारिटी कार्यक्रमबाट उक्त रकम संकलन गरिएको हो। समाजका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा संकलित रकम प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषको खातामा जम्मा गरिएको अध्यक्ष पोखरेलले बताए।

समाजले विगतदेखि नै गुल्मीमा बाढीपहिरो, आगलागी लगायत विपद्मा परेकालाई उद्धार तथा राहत सामग्री वितरण गर्नुका साथै स्वास्थ्य, शिक्षा र सामाजिक विकासका क्षेत्रमा सहयोग गर्दै आएको छ। विदेशमा रहेका गुल्मेलीलाई समेत सामाजिक अभियानमा जोड्दै आएको समाजले यसपटक रसुवाका बाढीपहिरो पीडितका लागि सहयोग जुटाएको जनाएको छ।

समाजका निवर्तमान अध्यक्ष महेन्द्रकुमार अधिकारीले प्रवासमा रहे पनि मातृभूमिमा आइपर्ने विपदा साथ र सहयोग गर्दै आएको बताए। "सामाजिक दायित्व अन्तर्गत दुःखमा हामी पनि साथमा छौं भन्ने सन्देश दिन खोजेका हौं", उनले भने।

राहत अभियानमा गुल्मेली समाज जापानका केन्द्रीय तथा क्षेत्रीय समिति सहित वामी सेवा समिति, वामी शालिमे समाज, बढागाउँ सेवा समिति, रुपाकोट सेवा समिति, गुल्मी सत्यवती समाज, भीम फाउन्डेसन र दिव्रुङ समाज लगायतका संघसंस्थाको सहयोग रहेको जनाइएको छ। अभियानमा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग गर्ने सहयोगी तथा शुभेच्छुकलाई समाजका तर्फबाट धन्यवाद समेत व्यक्त गरिएको छ।

विद्यालय केन्द्रित एचपीभी खोप कार्यक्रम सुरु

अर्घाखाँची (बुटवल टुडे), १ असोज - अर्घाखाँचीमा विद्यालय केन्द्रित नियमित एचपीभी खोप कार्यक्रम सुरु भएको छ। कार्यक्रम अन्तर्गत सन्धिखर्क नगरपालिका-२ स्थित सन्धिखर्क ग्रीन इङ्लिस बोर्डिङ स्कुलमा विद्यालय केन्द्रित नियमित एचपीभी खोप कार्यक्रम शुभारम्भ गरिएको हो। जिल्ला खोप समन्वय समिति अर्घाखाँचीको आयोजना तथा सन्धिखर्क नगरपालिकाको समन्वयमा बिहीबार एक कार्यक्रमबीच खोप कार्यक्रमको शुभारम्भ गरिएको कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख जिल्ला अधिकारी तोयनारायण सुवेदीले एचपीभी खोप पाठेघरको मुखको क्यान्सरबाट जोगिनकालागि महत्वपूर्ण रहेको बताउँदै लक्षित समूहका बालबालिकालाई खोपको पहुँचमा ल्याउन सबै पक्षको सहयोग र सहकार्य आवश्यक रहेको बताए।

स्वास्थ्य कार्यालय अर्घाखाँचीका प्रमुख कृष्णप्रसाद पोखेलले एचपीभी खोप सुरक्षित र प्रभावकारी रहेको बताउँदै नियमित खोप कार्यक्रमलाई विद्यालय तहसम्म प्रभावकारी रुपमा पुर्याउन स्वास्थ्य कार्यालयले आवश्यक समन्वय गरिरहेको बताए। खोपसम्बन्धी सही सूचना अभिभावक तथा विद्यार्थीसमक्ष पुर्याउनुपर्ने उनको भनाइ थियो।

"खोप निःशुल्क पाइन्छ, खोप सुरक्षित हुन्छ, खोपले जीवन रक्षा गर्छ" भन्ने सन्देशसहित सञ्चालन हुने कार्यक्रमले विद्यार्थी, अभिभावक तथा समुदायमा एचपीभी खोपसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने अपेक्षा गरिएको सन्धिखर्क नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख पूर्ण पराजुलीले बताए।

एचपीभी खोप पाठेघरको मुखको क्यान्सरबाट बचाउने उद्देश्यले प्रदान गरिने महत्वपूर्ण खोप हो। नेपाल सरकारको नियमित खोप कार्यक्रममा समेत एचपीभी खोपलाई समावेश गरिएको छ। जिल्लामा नियमित खोप कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै विद्यालय तहसम्म खोपको पहुँच सुनिश्चित गर्ने प्रयास भइरहेको छ।

कार्यक्रममा जिल्ला समन्वय अधिकारी केशव ज्ञवाली, सन्धिखर्क नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रमोद खनाल, जिल्ला खोप समन्वय समिति सदस्य नारायण पौडेल, उमा बन्जाडे लगायतको उपस्थिति रहेको थियो।

कार्यक्रम जनस्वास्थ्य निरीक्षक प्रकाश परियारको सञ्चालनमा सम्पन्न भएको हो। विद्यालयमै केन्द्रित भएर नियमित एचपीभी खोप सेवा प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्नु कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको आयोजकले जनाएको छ।

यसैबीच, आज सन्धिखर्क ग्रीन इङ्लिस बोर्डिङ स्कुलमा कक्षा ६ मा अध्ययनरत ४५ जना छात्रालाई एचपीभी खोप लगाइएको जनाएको छ। विद्यालयबाटै खोप सेवा उपलब्ध गराउँदा लक्षित विद्यार्थीलाई सहज रुपमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा ल्याउन सहयोग पुग्ने आयोजकको भनाइ छ।

युवाहरूको अग्रसरतामा सार्वजनिक प्रतिक्षालय

सल्यान (बुटवल टुडे), १ असोज- सल्यानमा युवाहरूको अग्रसरतामा रकम जुटाई सार्वजनिक प्रतिक्षालय निर्माण गरिएको छ। जिल्लाको शारदा नगरपालिका वडा नं १३, चलाउनेपानी स्थित बागखोर बजारमा स्थानीय युवाहरूको सामूहिक प्रयासमा सार्वजनिक प्रतिक्षालय निर्माण गरिएको हो। सार्वजनिक सवारी साधन पर्खिने यात्रु तथा स्थानीयवासीको सुविधालाई ध्यानमा राख्दै संयुक्त युवाहरूको टोलीको अग्रसरतामा प्रतिक्षालय निर्माण गरिएको निर्माण अभियानको संयोजकत्व विर बहादुर बुढाथोकीले जानकारी दिए। ४० जना दाता तथा युवाहरूबाट संकलित दुई लाख ५२ हजार ७ सय रुपैयाँ लागतमा उक्त प्रतिक्षालयको निर्माण सम्पन्न भएको उनले बताए। प्रतिक्षालय निर्माणका लागि स्थानीय युवाहरूले प्रतिव्यक्ति दुई हजार देखि १३ हजार पाँच सय रुपैयाँसम्म आर्थिक सहयोग गरेका छन्।

हालै स्थानीयवासी तथा युवाहरूको उपस्थितिमा प्रतिक्षालयको औपचारिक उद्घाटन गरी सर्वसाधारणका लागि खुला गरिएको छ। वर्षौंदेखि घाम पानी ओत्न सास्ती खेप्दै आएका स्थानीयहरू बजार क्षेत्रमै व्यवस्थित प्रतिक्षालय बनेपछि निकै खुसी भएका छन्। गाउँघरमा सरकारी बजेटको मुख नताकी युवाहरू आफैं एकजुट भएर गरेको यो सामाजिक कामले आपसी एकता, सहकार्य र सामाजिक जिम्मेवारीको राम्रो सन्देश दिएको भन्दै स्थानीयवासीले युवा टोलीको प्रशंसा गरेका छन्।

बेरुज घटाउने सम्बन्धी तालिम सम्पन्न

नवलपरासी (बुटवल टुडे), १ असोज - जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरूमा बढ्दो बेरुजु कम गराउने उद्देश्यले विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा लेखाका कर्मचारीहरूलाई सार्वजनिक खरिद तथा लेखा सम्बन्धि तालिम सञ्चालन गरिएको छ। प्रधानाध्यापक तथा लेखा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले सार्वजनिक खरिद तथा लेखा व्यवस्थापनसम्बन्धी दुई दिने तालिम सञ्चालन गरिएको हो।

शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई नवलपरासीले जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयका प्रअ र लेखा कर्मचारीलाई उक्त तालिम दिलाइएको कार्यालय प्रमुख महेन्द्र सुवेदीले जानकारी गराए। उनका अनुसार तालिममा सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया, लेखा व्यवस्थापन, आर्थिक अनुशासन तथा कार्यालयको कामकारबाहीलाई व्यवस्थित बनाउने विषयमा सहभागीहरूलाई जानकारी प्रदान गरिएको थियो। सार्वजनिक निकायबाट हुने खरिद प्रक्रियालाई प्रचलित कानुन, नियम तथा कार्यविधि अनुसार पारदर्शी र व्यवस्थित ढंगले सञ्चालन गर्नुपर्ने सहभागिलाई सिप र ज्ञान प्रदान गरिएको उनको भनाई थियो।

तालिमका क्रममा सार्वजनिक खरिदको आवश्यकता पहिचानदेखि खरिद योजना निर्माण, लागत अनुमान, बोलपत्र तथा दरभाउपत्रसम्बन्धी प्रक्रिया, सम्झौता व्यवस्थापन, सामान तथा सेवाको आपूर्ति र भुक्तानीसम्मका विषयमा छलफल गरिएको थियो.प्रमुख सुवेदीले भने, सहभागीहरूलाई सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी व्यवहारिक समस्याहरु तथा तिनको समाधानका उपायबारे समेत जानकारी दिइएको थियो। यो तालिमले विद्यालयमा बढ्ने गरेको अनियमितता र बेरुजु कम गराउने दावी प्रमुख सुवेदीको थियो।

त्यसैगरी, लेखा व्यवस्थापनतर्फ सरकारी कार्यालयमा आर्थिक कारोबार गर्दा अपनाउनुपर्ने प्रक्रिया, बिल-भरपाई व्यवस्थापन, खर्च लेखांकन, अभिलेख राख्ने तरिका, आर्थिक प्रतिवेदन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका विषयमा प्रशिक्षण दिइएको थियो। सार्वजनिक स्रोतको प्रयोग गर्दा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र आर्थिक अनुशासन कायम गर्नुपर्ने विषयलाई तालिममा विशेष प्राथमिकता दिइएको थियो। तालिम कार्यक्रममा सहभागी कर्मचारीहरुले कार्यालयमा दैनिक रुपमा आइपर्ने सार्वजनिक खरिद तथा लेखासम्बन्धी समस्याबारे प्रश्न राखेका थिए। प्रशिक्षकले सहभागीका जिज्ञासाको सम्बोधन गर्दै कानुनी तथा व्यवहारिक पक्षलाई उदाहरणसहित स्पष्ट पारेका थिए।

तालिममा प्रस्तुतीकरणसहित अन्तरक्रियात्मक विधि अपनाइएको थियो। सहभागीहरू समूहमा बसेर प्रशिक्षणमा सहभागी भएका थिए भने प्रशिक्षकले सार्वजनिक खरिद तथा लेखासम्बन्धी विषयमा प्रस्तुतीकरण गरिरहेका थिए। तालिममा आवश्यक कागजात तथा अध्ययन सामग्रीसमेत प्रयोग गरिएको थियो। सार्वजनिक निकायमा हुने आर्थिक तथा प्रशासनिक गतिविधिलाई प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि महत्वपूर्ण मानिन्छ। विशेषगरी सार्वजनिक खरिदमा देखिन सक्ने प्रक्रियागत कमजोरी, कागजात व्यवस्थापन तथा कानुनी प्रावधानको जानकारी अभावलाई कम गर्न यस्ता तालिम उपयोगी हुने आयोजकको अपेक्षा रहेको छ। तालिमले सहभागी कर्मचारीहरूलाई सार्वजनिक खरिद तथा लेखा व्यवस्थापनका आधारभूत तथा व्यावहारिक पक्षबारे थप जानकारी हासिल गर्न सहयोग पुगेको सहभागीहरुले बताएका छन्। तालिमबाट प्राप्त ज्ञानलाई सम्बन्धित कार्यालयको नियमित कार्यसम्पादनमा प्रयोग गर्दै सार्वजनिक स्रोतको उचित व्यवस्थापन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गर्न योगदान पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

विभिन्न कार्यक्रमहरूमा विद्यालयहरुले ज्ञान र सिपको कमिका कारण पुरै प्रकृया नपुर्याई काम गरिदा धेरै जसो उजुरी अख्तियार दुरुपयोग अनुसंधान आयोगमा पर्ने गरेको तथ्यांक प्रस्तुत हुने गरेको छ। धेरै जसो विद्यालयमा लेखापालका काम समेत प्रधानाध्यापकहरुले नै गर्ने गरेका छन, प्रमुख सुवेदीले भने, प्रधानाध्यापकहरुले असल नियतले काम गर्न खोजे पनि प्रकृया मिलाउन नजान्दा अनियमितता भएको देखिन्छ। तर अनुसंधान गर्दै जादा अनियमितता भन्दा प्रकृयागत त्रुटी धैरैमा देखिने गरेको उनले सुनाएका थिए।

यस्ता कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सम्बन्धित पालिकाका शिक्षा शाखाहरुले गरिदै जानु पर्ने हो,उनले भने,तर प्रधानाध्यापकहरुको माग र गुनासोलाई मध्यनजर गरि यो दुई दिइने तालिम प्रदान गरिएको छ। तर सम्पुर्ण लेखा प्रकृया पुरा गर्न यो दुई दिनको तालिम भने प्रयाप्त होईन, उनले थपे, लेखा व्यवस्थापन अध्ययन गरेका प्रधानाध्यापकलाई सहज भए पनि लेखा व्यवस्थापन विषय अध्ययन नगरेका प्रअहरुलाई लेखा संचालन चुनौती नै रहेको छ। लेखा व्यवस्थापन एक छुट्टै विधा नै हो,तर प्राथमिक विद्यालयहरुमा अधिकाँस प्रधानाध्यापकहरु शिक्षा संकाय वा अन्य विदामा अध्यापन गरेको हुदा समस्याहरु आउने गरेको छ।

दुई नामथर, जन्ममिति फरक परेता पनि व्यक्ति एउटै भएको सूचना

सर्वसाधारणमा यो सूचना सूचित गरिन्छ की पाल्पा जिल्ला साविक खालीबन गा.वि.स.-१, हाल रामपुर नगरपालिका-८ निवासी भारतिय भू.पू.सैनिक नं. 5446800 A का H/NB/Sub बुद्धिमान श्रेष्ठ (Buddhiman Sharestha) (ना.प्र.मा बुद्धिमान श्रेष्ठ) (Buddhiman shrestha) को श्रीमतिको नाम सिटरोल र पेन्सन पट्टामा राम कुमारी श्रेष्ठ (Ram Kumari Sharestha) र जन्म मिति सन् १९५९ मे २० (वि.स.२०१६/०२/०६) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा राम कुमारी श्रेष्ठ (Ram Kumari Shrestha), जन्म मिति वि.स. २०१४/०६/०५ (सन् १९५७ सेप्टेम्बर २१) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेन्सन अभिलेखमा फरक-फरक नामथर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाले सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सूचित गरिन्छ।

दुई नामथर, जन्ममिति फरक परेता पनि व्यक्ति एउटै भएको सूचना

सर्वसाधारणमा यो सूचना सूचित गरिन्छ की पाल्पा जिल्ला साविक मदनपोखरा गा.वि.स.-८, हाल तानसेन नगरपालिका-९ निवासी भारतिय भू.पू.सैनिक नं. 9079527 F का TS/NK ईशेरी प्रसाद (Isheri Parshad) (ना.प्र.मा ईश्वरी प्रसाद घिमिरे) (Ishwori Prasad Ghimire) को श्रीमतिको नाम सिटरोल र पेन्सन पट्टामा दुर्गी देवी (Durgi Devi) र जन्म मिति सन् १९५९ (वि.स.२०१६) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा दुर्गा देवी घिमिरे (Durga Devi Ghimire), जन्म मिति वि.स. २०१८/०६/०७ (सन् १९६१ सेप्टेम्बर २३) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेन्सन अभिलेखमा फरक-फरक नामथर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाले सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सूचित गरिन्छ।

दुई नामथर, जन्ममिति फरक परेता पनि व्यक्ति एउटै भएको सूचना

सर्वसाधारणमा यो सूचना सूचित गरिन्छ की पाल्पा जिल्ला साविक खालीबन गा.वि.स.-१, हाल रामपुर नगरपालिका-८ निवासी भारतिय भू.पू.सैनिक नं. 5043006 K का NK खिम बहादुर आले (ना.प्र.मा खिम बहादुर श्रेष्ठ) को श्रीमतिको नाम सिटरोल र पेन्सन पट्टामा भगवती आले र जन्म मिति सन् १९६७ अक्टोबर २ (वि.स.२०२४/०६/१६) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा भगवती कुमारी श्रेष्ठ, जन्म मिति वि.स. २०२५/०८/०४ (सन् १९६८ नोभेम्बर १९) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेन्सन अभिलेखमा फरक-फरक नामथर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाले सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सूचित गरिन्छ।

दुई नामथर, जन्ममिति फरक परेता पनि व्यक्ति एउटै भएको सूचना

सर्वसाधारणमा यो सूचना सूचित गरिन्छ की पाल्पा जिल्ला साविक बौघागुम्हा गा.वि.स.-६, हाल तानसेन नगरपालिका-१३ निवासी भारतिय भू.पू.सैनिक नं. 5235501 का RFN टिका राम राना (ना.प्र.मा टिका राम राना) को श्रीमतिको नाम सिटरोल र पेन्सन पट्टामा भुमा देवी राना र जन्म मिति सन् १९४८ जुलाई २५ (वि.स.२००५/०४/१०) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा भुमा राना, जन्म मिति वि.स. २००८/०४/१७ (सन् १९५१ अगष्ट १) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेन्सन अभिलेखमा फरक-फरक नामथर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाले सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सूचित गरिन्छ।

दुई नामथर, जन्ममिति फरक परेता पनि व्यक्ति एउटै भएको सूचना

सर्वसाधारणमा यो सूचना सूचित गरिन्छ की पाल्पा जिल्ला साविक धिर्तुङधारा गा.वि.स.-८, हाल बगनासकाली गाउँपालिका-१ निवासी भारतिय भू.पू.सैनिक नं. JC 680215 F का H/SM गुम बहादुर थापा (ना.प्र.मा गुम बहादुर गाहा थापा) को श्रीमतिको नाम सिटरोल र पेन्सन पट्टामा तनि सरा थापा र जन्म मिति सन् १९६० अप्रिल ६ (वि.स.२०१६/१२/२४) र नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा तनि सरा गाहा थापा, जन्म मिति वि.स. २०१६/१२/२१ (सन् १९६० अप्रिल ३) उल्लेख भएको र निजको पतिको भारतीय पेन्सन अभिलेखमा फरक-फरक नामथर, जन्ममिति भएतापनि उपरोक्त व्यक्ति एउटै हो भनि प्रमाणहरूबाट देखिन आएकाले सोही व्यहोरा सर्वसाधारण सबैमा सूचित गरिन्छ।

मुक्तिनाथ फाउण्डेशनको रक्तदान

बुटवल (बुटवलटुडे), १ असोज - सामाजिक तथा आर्थिक रुपले पछाडि परेका र पारिएका व्यक्ति तथा समुदायहरुलाई प्रत्यक्ष सहयोग गरी सकारात्मक रुपान्तरण गर्ने उद्देश्यले स्थापित मुक्तिनाथ फाउण्डेशनले आफ्नो दोस्रो वार्षिकोत्सव अवसरमा रक्तदान रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।

यो संस्थाले संस्थाका उद्देश्य भित्रका लक्षित वर्गका व्यक्ति तथा समुदायलाई सबलीकरण गर्न एक सशक्त सामाजिक संस्थाको रुपमा कार्य गर्नेछ। संस्थाले सामाजिक क्षेत्रमा विभिन्न किसिमका सामाजिक कार्यहरु गर्दै आएको छ। पाँचौ वार्षिकोत्सवमा आयोजना पारेर बिहिबार रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न गरेको हो। रक्तदानबाट ६५ पोका रगत संकलन गरिएको छ। कार्यक्रमलाई नेपाल रेडक्रस सोसाईटीबाट प्राविधिक सहयोग प्राप्त भएको थियो।

कार्यक्रम मुक्तिनाथ विकास बैंक, मुक्तिनाथ कृषि कम्पनी लि., मुक्तिनाथ क्यापिटल लि., रोयल सहकारी लि. विन्दुवासिनी म्यूजिक प्रा.लि तथा एम एन हस्पिटल समेतको सहभागिता र समन्वयमा सम्पन्न भएको हो।

ट्वाईलेट सफा गराउनुहोस्

के तपाईको घरको शिट, नाली, जाम भयो भने चिन्ता नलिनुहोस् र सेनेटरी जगतमै बढी क्षमता, अत्याधुनिक प्रविधि, पावर फुल भ्याकुम पम्प, बिजुली नचाहिने एक मात्र सेनेटरीलाई सम्पर्क गर्नुहोस् । लोडसेडिङ्गको बेला पनि सेवा दिईने छ।

ट्याक्सी रिजर्वको लागि पनि सम्पर्क गर्नुहोला।

तिनाउ सेनेटरी
बुटवल-१० सुखानगर, रुपन्देही
फोन: ९८५७०५८८१३, ९८०७१८०८१३

ट्वाइलेट सफा गराउनु परेमा

सेफ्टी टंकी, रिङ्ग सफा गर्नु परेमा तथा सेनेटरी सम्बन्धी कुनै पनि काम गर्नु परेमा हामिलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

गगन सेनेटरी, बुटवल-८, सुखानगर रुपन्देही
फोन: ९८६७०२१६१४, ९८१५४४७६४८
९८०४४१३२८७, ९८१६४६४१७२

चाडपर्व मनाऔं: सामाजिक सद्भाव कायम राखौं

- आ- आफ्ना धर्म, संस्कृति, परम्परा र मौलिकताको सम्मान गर्दै चाडपर्व मनाऔं,
- चाडपर्वका अवसरमा परिवार, आफन्त र समुदायबीच प्रेम, सद्भाव र भाइचारा बढाऔं,
- धार्मिक तथा सांस्कृतिक विविधतालाई साझा सम्पत्तिका रूपमा सम्मान गरौं,
- चाडपर्वका नाममा हुने भेदभाव, वैमनस्यता, झै-झगडा र हिंसाबाट टाढा रहौं,
- सामाजिक सञ्जालमा घृणा, अफवाह तथा विभाजनकारी सामग्री फैलाउने कार्य नगरौं,
- मितव्ययी, सुरक्षित र सभ्य ढंगले आपसी सम्मान र सद्भावकासाथ चाडपर्व मनाऔं ।

चाडपर्वको खुसी बाँडौं, सामाजिक सद्भाव र राष्ट्रिय एकता बलियो बनाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

Government of lumbini Province
Ministry of Forest, Environment and Tourism
Division Forest Office, Arghakhanchi

Invitation For Bid

Date of Publication: 2083-06-02 (18september, 2026)

Division Forest Office,Sandhikharka-Arghakhanchi invites for Sealed Quotation (hardcopy) from eligible bidders for following works under national competitive bidding system. All other information and bid document can be obtained from Division forest Office.
For detail information contact in office. Cont.No.9857063611
Information to deposit the cost in the bank:
Name of Bank: Rastiya Banijya Bank, Sandhikharka, Arghakhanchi
Name of Office: Division Forest Office Sandhikharka,Arghakhanchi
Account No: 3050100202060000 (For Bid Security),Office Code No:3290151015
Account No: 1000200010000 (for Bid Purchase),Office Code No:3290151015,Revenue Head:14229

Tender No.	Name Of Project	Bid Price (Non refundable)	Bid Security Amount	Bid Security Valid Period	Last date of bid purchase	Last date of bid submission	Bid Open	Estimated Amount (Including Vat and PS)
DFO/W/SQ/01/083/084	Incomplete Building Construction Works	1000	60000	75 days	2083/06/07 5:00 noon	2083/06/08 12:00 noon	2083/06/08 1:00 noon	1948050.25

बुटवल पब्लिकेशन (प्रा.) लि. द्वारा प्रकाशित प्रधान कार्यालयः बुटवल-६, तिलोत्तमा पथ, रुपन्देही, फोनः ०७१-५५४६४०, ५५४६४२, इमेलः newsbutwaltoday@gmail.com (Paper News), addbutwaltoday@gmail.com (Advt.), ebutwaltoday@gmail.com(online news)
अध्यक्षः हरि प्रसाद पौडेल, प्रबन्ध संचालक/ प्रबन्ध सम्पादक : नवराज कुँवर, सम्पादकः लक्ष्मण पौडेल, मुद्रणः पश्चिमाञ्चल सञ्चार गृह (प्रा.) लि.